

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ชุตินุญา ตียะจามร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

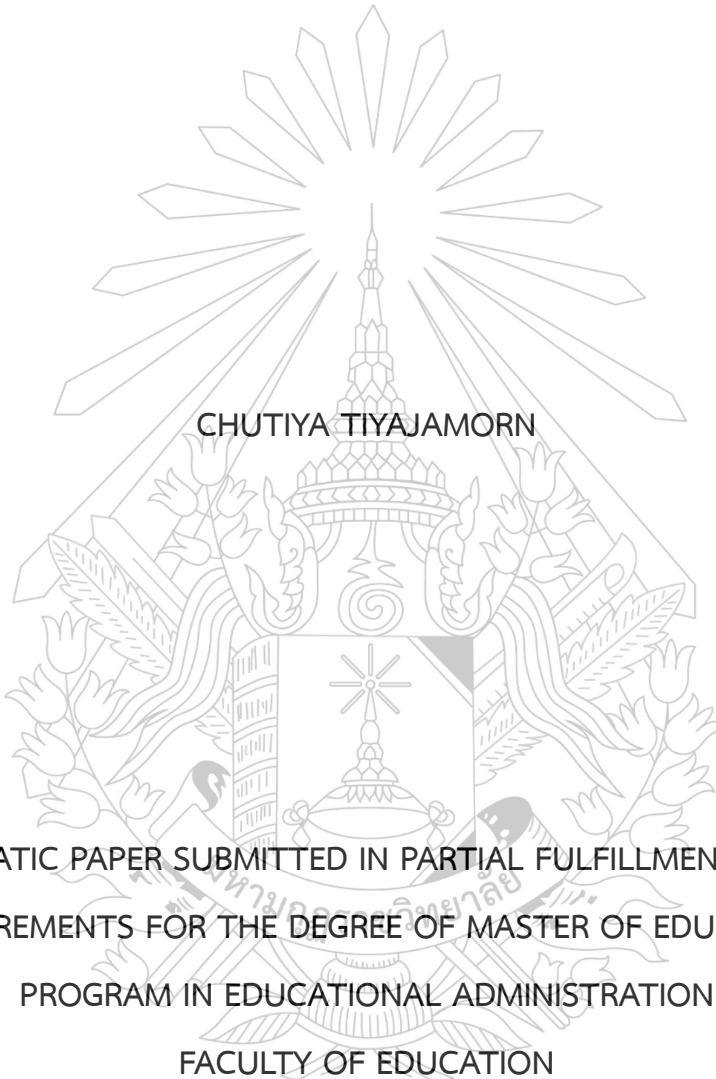
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, intricate emblem. It features a central shield with a sunburst at the top, a stupa in the middle, and a lotus at the bottom. The shield is flanked by two elephants and a lion. Above the shield is a large, ornate umbrella. The entire emblem is surrounded by a wreath of lotus leaves and flowers.

CHUTIYA TIYAJAMORN

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อนักศึกษา	ชุตินา ดิยะจามร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ พันสว่าง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระเมธีวัชรภรณ์ , รองศาสตราจารย์ ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ พันสว่าง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม)

กรรมการ

(ดร.บรรจง ลาวะลี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อนักศึกษา	ชุตินญา ดิยะจามร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ ผั่นสว่าง

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 322 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษาและด้านการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายโดยเฉพาะนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศภายในสถานศึกษา ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงมาใช้ในการเรียนการสอนและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้แก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม การประกันคุณภาพภายใน ควรส่งเสริมให้ครูได้ร่วมวางแผนโดยนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดการแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก การสร้างเครือข่ายชุมชนและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร,งานวิชาการ,การมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
Student's Name	Chutiya TiyaJamorn
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Assistant Professor Dr. Jiraporn Phansawang

This research aimed to: (1) examine the participatory academic administration of school administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1; (2) compare opinions regarding the participatory academic administration of school administrators under the same office, classified by position, educational level, and work experience; and (3) investigate recommendations for improving participatory academic administration among school administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 322 participants, including school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire with content validity indices ranging from 0.60 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.98. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The statistics used for hypothesis testing were the t-test and one-way analysis of variance (ANOVA).

The findings were as follows:

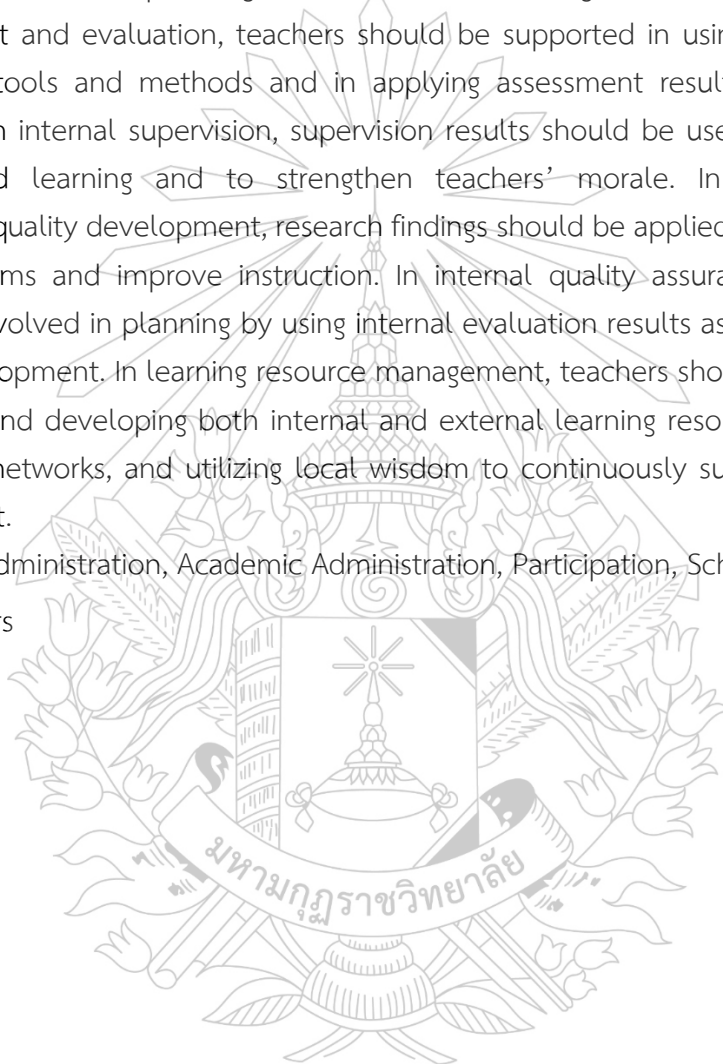
1. Overall, the participatory academic administration of school administrators under the Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 was rated at a high level. When considered by aspect and ranked from highest to lowest mean scores, the areas were: learning resource management, instructional management, school curriculum development, internal supervision, research for educational quality development, educational measurement and evaluation, and internal quality assurance, respectively.

2. The comparison of respondents' opinions on participatory academic administration, classified by position and educational level, revealed no significant differences either overall or in each aspect. When classified by work experience, no

significant differences were found overall. However, when each aspect was considered separately, a statistically significant difference at the .05 level was found in the area of internal supervision.

3. The recommendations from the study indicated that, in the area of school curriculum development, school administrators should encourage teachers and relevant stakeholders to participate in developing and improving the school curriculum. In instructional management, teachers should be encouraged to participate in lesson planning and classroom management. In educational measurement and evaluation, teachers should be supported in using a variety of assessment tools and methods and in applying assessment results to improve instruction. In internal supervision, supervision results should be used to enhance teaching and learning and to strengthen teachers' morale. In research for educational quality development, research findings should be applied concretely to solve problems and improve instruction. In internal quality assurance, teachers should be involved in planning by using internal evaluation results as guidelines for school development. In learning resource management, teachers should participate in planning and developing both internal and external learning resources, building community networks, and utilizing local wisdom to continuously support student development.

Keywords: Administration, Academic Administration, Participation, School Administrators

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอรัญญิเขต และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอรัญญิเขต เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็นที่กำลังใจให้ผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาและตอบแทน พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

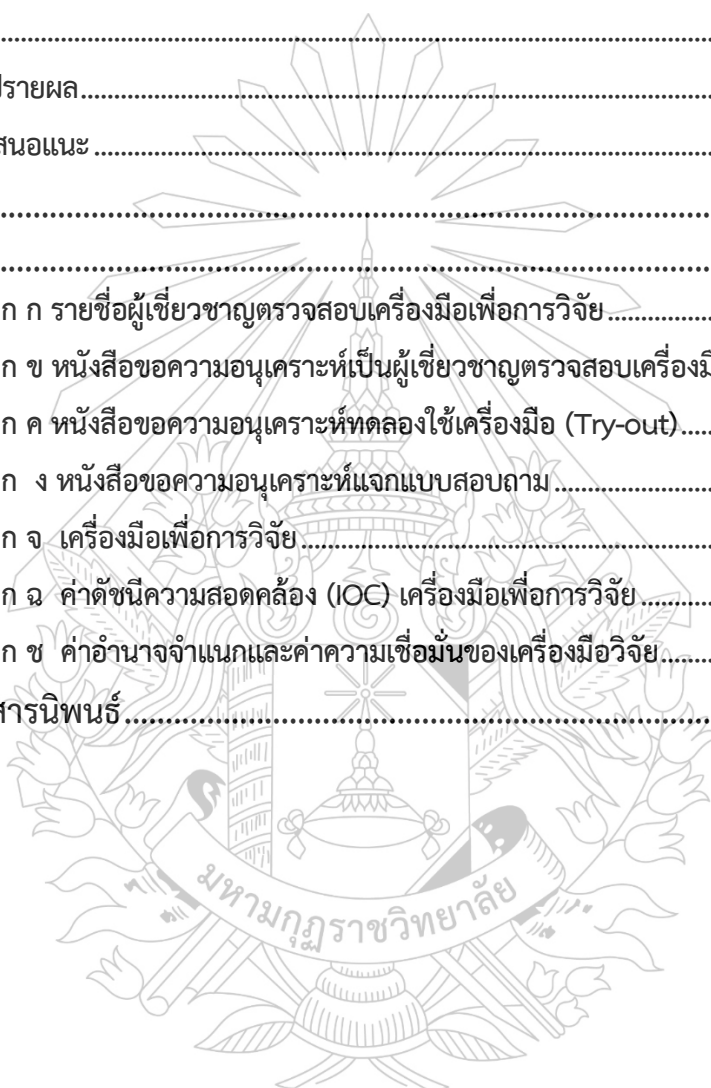
ชุตินา ตียะจามร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	8
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	12
2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	16
2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	29
2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	56
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	71
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	73
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุป.....	94
5.2 อภิปรายผล.....	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	109
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out).....	117
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	119
ภาคผนวก จ เครื่องมือเพื่อการวิจัย	122
ภาคผนวก ฉ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เครื่องมือเพื่อการวิจัย	129
ภาคผนวก ช ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย.....	138
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์.....	141

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ.....	37
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลบุคลากร.....	57
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน.....	77
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและ รายด้าน.....	78
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	79
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	80
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	81
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	82
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	83

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและรายข้อ.....	84
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ	85
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง	86
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา	87
ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน	88
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน	89
ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน	90
ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	91

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารทั่วไป งบประมาณ บุคคล และวิชาการ การบริหารงานวิชาการถือเป็นแกนหลักที่สำคัญยิ่งของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียน สถานศึกษามีอำนาจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ รวมถึงตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำและผู้รับผิดชอบงานบริหารด้านต่างๆ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 39 ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมุ่งสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2553, หน้า 14)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในการเป็นผู้นำและผู้รับผิดชอบงานบริหารด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมุ่งสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2553, หน้า 14) ซึ่งประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่มีความเชี่ยวชาญ, เป็นผู้ประสานงานกับชุมชน, และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (รุ่ง แก้วแดง, 2553) นอกจากนี้ บุคลากรในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการส่งเสริมให้เกิดความพร้อม เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและบรรลุวัตถุประสงค์ (อำภา บุญช่วย, 2553)

การบริหารงานวิชาการคือหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ซึ่งมาตรฐานและความทันสมัยในด้านนี้จะสะท้อนถึงคุณภาพของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ผ่านความตระหนักรู้ร่วมกันของบุคคลทุกฝ่ายว่า งานวิชาการเป็นกลไกสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญสูงสุด มาตรฐานการจัดการศึกษาจะสะท้อนผ่านผลงานทางวิชาการซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับการบริหารหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนการสอน

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วางขอบข่ายการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผนวิชาการ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนไปจนถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบเครือข่ายวิชาการเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การสนับสนุนด้านวิชาการแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับครอบครัว องค์กร และหน่วยงานภายนอกที่ร่วมจัดการศึกษา ตลอดจนการวางระเบียบปฏิบัติงานวิชาการ การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน และการยกระดับเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน คอยอำนวยความสะดวกในทุกด้าน และมีทัศนวิสัยที่กว้างไกลในการพัฒนาองค์กร (รุ่ง แก้วแดง, 2553)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารงานในยุคปัจจุบัน โดยเป็นกลไกสำคัญที่สร้างความร่วมมือและความผูกพันระหว่างผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครอง, และชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันวางแผน, ดำเนินการ, นิเทศ, ติดตาม, และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมไม่เพียงแต่เพิ่มความโปร่งใส แต่ยังช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารจึงมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นไปอย่างยั่งยืนและบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา (ภัทราวดี พันธุ์น้อย, 2561; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามอำนาจหน้าที่ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) พบว่า ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในหลายด้าน สาเหตุหลักส่วนหนึ่งมาจากการที่บุคลากรมีโอกาสดูแลความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมน้อยในการบริหารงาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ยังขาดการบูรณาการและความร่วมมืออย่างแท้จริง บุคลากรในสถานศึกษามีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างกำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างครูผู้สอน ทั้งในด้านการบูรณาการจัดการเรียนรู้และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งบางส่วนยังคงมีลักษณะการดำเนินงานตามภาระหน้าที่มากกว่าการตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้การพัฒนาศรรณะหลักของนักเรียนขาดความต่อเนื่อง และไม่

สามารถตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างครอบคลุมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2567 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งสี่รายวิชาสูงกว่าระดับประเทศเพียงเล็กน้อย (รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR ประจำปี 2567) ซึ่งถือเป็นระดับที่ไม่น่าพึงพอใจเมื่อเทียบกับศักยภาพและทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำนี้สะท้อนโดยตรงถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการที่อาจขาดการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1.4.1 ด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 1,907 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568)

1.4.2 ด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน จากนั้นสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำแนกตามอำเภอ เพียบสัดส่วนแล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

1.4.3 ด้านเนื้อหา

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) สงวนพงศ์ ขวนชม (2557) อมรรัตน์ อุปพงษ์ (2560) จารุณี หงษาชุม (2561) และกิตติชัย อาจหาญ (2565) สรุปได้ 7 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้

1.4.4 ด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1

1.4.5 ด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในระหว่างปีการศึกษา 2568

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1 ได้ข้อมูลสารสนเทศและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน ดำเนินงาน และประสานงาน กิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการนี้ครอบคลุมทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารบุคลากร การจัดการงบประมาณ การใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รวมถึง การสร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ทั้งยังมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อ ความสำเร็จของผู้เรียน

1.6.2 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ภายใต้การบริหารจัดการที่เน้น การมีส่วนร่วมและการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบสนองโจทย์ท้าทายแห่งอนาคต ซึ่งผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

1.6.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่ผู้นำองค์กรจูงใจและเปิดโอกาส อย่างเป็นระบบให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน โดยหัวใจ สำคัญคือการให้พวกเขามีส่วนร่วมอย่างอิสระในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายที่สำคัญไปจนถึงการ ร่วมปฏิบัติ ร่วมควบคุม ตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

1.6.4 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย

1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านหลักสูตร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การ วิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศติดตามและ

ประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการสรุปผลและปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดระบบ และดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตำราเรียน การจัดทำแผนและตารางสอน การจัดครูและชั้นเรียน การสอนเสริม การประมวผล การเรียนรู้ ไปจนถึงการปรับปรุงพัฒนาการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3) การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ทั้งในระหว่างและหลังการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4) การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจให้ครูเกิดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การวางแผน และการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน

6) การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยดำเนินการจากภายในสถานศึกษาเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้เพื่อใช้ผลการประเมินดังกล่าวเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

7) การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ใฝ่เรียน และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและ

ภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการ

1.6.5 ตำแหน่ง หมายถึง ระดับของการปฏิบัติหน้าที่หรือบทบาทในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน

1.6.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารและจัดการงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด

1.6.7 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีหน้าที่วางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดและประเมินผลผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายทางการศึกษา

1.6.8 ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ปริญญาตรี 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.6.9 ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานปฏิบัติหน้าที่จนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ 1) 1 - 5 ปี 2) 6-10 ปี และ 3) 11 ปีขึ้นไป

1.6.10 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 216 แห่ง

1.6.11 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 หมายถึง หน่วยงานของกระทรวง ศึกษาธิการที่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 7 อำเภอ ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 2) อำเภอธวัชบุรี 3) อำเภอจังหาร 4) อำเภอดุทรพัตร์พิมาน 5) อำเภอเชียงขวัญ 6) อำเภอศรีสมเด็จ และ 7) อำเภอทุ่งเขาหลวง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่ได้วางไว้ กระบวนการนี้จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

อัจฉรา จงดี (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่มีหลักเกณฑ์ เพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุดอันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นซึ่งหลักการที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (SELECTION) 2) ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (TRAINING) 3) หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (MOTIVATION)

ทิพวรรณ ลำเภาแก้ว (2560, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารกลุ่มบุคคล กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มให้ เปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงานใหม่

การบริหารการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลให้เปลี่ยนวิธีการ คิดทางความคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ จัดเตรียมและดำเนินการจัดสรรทรัพยากร

ภัทรา จรรยาธรรม (2564, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานของสถานศึกษาที่มุ่งสู่ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายและ วัตถุประสงค์ที่กำหนด ได้แก่ 1) การวางแผนกำหนดกรอบ 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเอกชน 4) การคัดเลือกทรัพยากรบุคคล 5) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล 6) การวางแผนงบประมาณต้องครอบคลุม และ 7) การสนับสนุนและใช้เทคโนโลยี เพื่อการบริหารจัดการศึกษา

พงศกร ศรีรงค์ทอง (2565, หน้า 150) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดูแลและประสานงานองค์ประกอบและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทางการศึกษาของสถาบัน โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ การสร้างสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดที่ส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียน ส่งเสริมการเติบโตทางวิชาชีพของคณาจารย์และบุคลากร และประกันการพัฒนาโดยรวมและความสำเร็จของพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน ดำเนินงาน และประสานงานกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการนี้ครอบคลุมทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารบุคลากร การจัดการงบประมาณ การใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ทั้งยังมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความสำเร็จของผู้เรียน

2.1.2 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28-103)

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ งานวิชาการถือเป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยมีเจตนารมณ์ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว และรวดเร็ว ทั้งยังต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนระบบ

การวัดและประเมินผล รวมถึงปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่าย/ภารกิจ ได้แก่ 1) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งการเทียบโอนผลการเรียน 4) การส่งเสริมและดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาและประยุกต์ใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 8) การจัดบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา แก่ผู้เรียน 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 10) การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชนและชุมชน 11) การประสานความร่วมมือด้าน วิชาการกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และ 12) การสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ เพื่อร่วมกันส่งเสริมการเรียนรู้และ ยกระดับคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นการ ดำเนินงานอย่างมีอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยการจัดสรรงบประมาณที่เน้น ผลงานเป็นสำคัญ ควบคู่กับการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีขอบข่าย/ภารกิจ ได้แก่ 1) การวางแผนและจัดทำคำขอ งบประมาณเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุน 2) การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงานและ ภารกิจของสถานศึกษา 3) การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการใช้จ่าย งบประมาณ รวมทั้งผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและส่งเสริมการลงทุนเพื่อสนับสนุนการ จัดการศึกษา 5) การบริหารจัดการด้านการเงินให้เป็นไปตามระเบียบและหลักธรรมาภิบาล 6) การ ดำเนินงานด้านบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงิน และ 7) การบริหารพัสดุ ครุภัณฑ์ และ ทรัพย์สินของสถานศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

3. ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่ง สนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยเน้นความคล่องตัวและความเป็นอิสระภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา ศักยภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ตลอดจนมีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่าย/ ภารกิจ ได้แก่ 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งให้สอดคล้องกับภารกิจและความจำเป็น ของสถานศึกษา 2) การสรรหา คัดเลือก บรรจุ และแต่งตั้งบุคลากรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3) การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติราชการและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 4) การกำกับ ดูแล และดำเนินการด้านวินัย

ตลอดจนการเสริมสร้างวินัยและจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ และ 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการพ้นจากราชการตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

4. ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบและกลไกการบริหารองค์กร เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทสำคัญในการประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบ ทั้งนี้มุ่งพัฒนาให้สถานศึกษานำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ภายใต้หลักการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ควบคู่กับความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่าย/ภารกิจ ได้แก่ 1) การดำเนินงานด้านธุรการและสารบรรณ 2) การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ 4) การสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป 5) การบริหารและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ 6) การดูแล บำรุงรักษา และพัฒนาอาคารสถานที่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 7) การจัดทำและพัฒนาระบบทะเบียนหรือฐานข้อมูลผู้เรียนให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 8) การดำเนินงานด้านการรับและคัดเลือกนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 9) การอำนวยการและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 10) การระดมทรัพยากรและสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา 11) การส่งเสริมและพัฒนางานกิจการนักเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน 12) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน 13) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือด้านการจัดการศึกษากับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ 14) การประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 15) การจัดวางระบบควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา 16) การให้บริการสาธารณะและบริการแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 17) การปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายหรือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา

ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จและคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษา จึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารในการวางแผนทางพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

กนกพร สุนทรสาคร (2559, หน้า 48) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการควบคุม, กำกับ, และติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

จริยาภรณ์ พรหมมิ (2559, หน้า 92) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนางาน การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดภารกิจและทิศทางการพัฒนาของโรงเรียน โดยครอบคลุมการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนการสื่อสารเป้าหมายให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และ 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การประสานงานเพื่อสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามและประเมินพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ครอบคลุมการกำกับดูแลการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การดูแลและให้การสนับสนุนครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดระบบแรงจูงใจเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การกำหนดและยกระดับมาตรฐานทางวิชาการ ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

ทัศนีย์ ใจดี (2560, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยย่อยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อผู้เรียนในเรื่องการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้านจนเต็มศักยภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นภาระของผู้บริหาร ครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กนกรัตน์ ท้าจะดี (2560, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด

รจนา วงศ์กาฬสินธุ์ (2560, หน้า 25) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนารอบด้านจนเต็มศักยภาพ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ปารณีย์ เพชรสีม่วง (2561, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัด กิจกรรมทุกชนิดใน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการจัดกระบวนการ เรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประชาคมโลก

จารุณี หงษาชุม (2561, หน้า 20) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรม ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ รื่น (2563, หน้า 38) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมที่จัดผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้, การสอน, การวิจัย, และการปฏิบัติงานวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และ พันธกิจที่สถานศึกษากำหนดไว้

อภิชาติ พลชัย (2563, หน้า 62) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การนำกลไก การกระจายอำนาจมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้สถานศึกษาสามารถ จัดการศึกษาได้อย่างเป็นอิสระ, คล่องตัว, และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ภายใต้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

วรพจน์ วงศ์พัฒน์ (2564, หน้า 59) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการที่ครอบคลุมงาน 8 กลุ่มหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร, การจัดการเรียนรู้, การวัด และประเมินผล, การนิเทศการสอน, การพัฒนาแหล่งเรียนรู้, การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา, การแนะ แนว, และการประกันคุณภาพภายใน

มาลินี แสงทอง (2564, หน้า 45) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ วางแผนและจัดระบบการทำงาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่มี คุณภาพ, มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย, และมีการประเมินผลที่หลากหลายและเป็นไปตามสภาพจริง

กิตติชัย ออาจหาญ (2565, หน้า 42) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เน้นคุณภาพและ มาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการปฏิบัติ กิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่าย ต้องร่วมมือกัน ดำเนินการ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อมาตรฐาน และคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

พงศ์เทพ สุรินทร์ (2566, หน้า 58) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ศิลปะของการบริหารที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องหลักสูตรและจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อนำมา จัดสรรทรัพยากร, สนับสนุนบุคลากร, และสร้างนวัตกรรมที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ชลิตา วงศ์สว่าง (2567, หน้า 49) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การนำ แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ ในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายด้านวิชาการ, การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ, และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารและครู

วิลาวัลย์ ภัคดี (2567, หน้า 49) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมเชิงบูรณาการที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต (FUTURE SKILLS), การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้, และการปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และทันต่อสถานการณ์

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ภายใต้การบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมและการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบโจทย์ทักษะแห่งอนาคต ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารการศึกษา เนื่องจากเป็น กระบวนการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้สอนและผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการที่ดีจะช่วยให้สถานศึกษามีระบบการจัดการเรียนการสอนที่มี มาตรฐาน สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาของชาติ รวมทั้งสามารถยกระดับ คุณภาพทางการศึกษาให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่าง เหมาะสม การศึกษาความสำคัญและแนวทางการบริหารงานวิชาการจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อส่งเสริมให้ สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งมีนักวิชาการหลาย ท่าน ได้ให้ความสำคัญของการบริหารวิชาการไว้ ดังนี้

ดวงพร แสนภูวา (2559, หน้า 32) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักในสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ขึ้นอยู่กับอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และงานวิชาการถือเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาได้

กนกรัตน์ ทำจะดี (2560, หน้า 14) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาและพัฒนาส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

อมรรัตน์ อุปพงษ์ (2560, หน้า 24) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน และถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาองค์กรที่จะต้องมีการวางแผนงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่จะทำให้งานวิชาการของโรงเรียนนั้นสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้เพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา

ปารณีย์ เพชรสีม่วง (2561, หน้า 22) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนพัฒนาปรับปรุง เพื่อนำไปสู่คุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญส่วนงานอื่น ๆ มีความสำคัญในลักษณะการสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จารุณี หงษาขุม (2561, หน้า 22) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษาและเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการดำเนินชีวิต ซึ่งงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการงานด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจะมีคุณภาพหรือมาตรฐานมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ

จิราภรณ์ วาสเอื้องวงศ์ (2565, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารงานภายในสถานศึกษาซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้นสำคัญมาก เนื่องจากการกิจหลักโรงเรียน คือ ศึกษาต้องมีคุณภาพ มุ่งนักเรียนให้มีความสามารถทั้งทางวิชาการ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น ซึ่งงานวิชาการเป็นกิจกรรมจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการเรียนรู้ วิจัยทางการศึกษา การนิเทศทาง

การศึกษา และวัดผลประเมินผล ซึ่งทำให้สำเร็จทางด้านวิชาการย่อมแสดงถึงศักยภาพแห่งความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่จะต้องบริหารงานวิชาการให้สำเร็จตามเป้าหมายกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

พรวลี ตริประภากร (2564, หน้า 36) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักในโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากงานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียนเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน และเป็นเครื่องวัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการสำคัญและเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา ที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของสังคมในภาพรวม

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.3.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นแนวคิดและกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในทุกระดับ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร โดยที่การบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ได้มีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

นาฏพิมล คุณเผือก (2555, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ ผู้บริหาร บุคลากรครู กรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเกี่ยวข้องกับโครงการ กระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติงานตามแผน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล การดำเนินงานร่วมกัน

ทับทิม แสงอินทร์ (2559, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีอิสระ โดยกระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550, หน้า 16) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง แนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริหารอย่างเหมาะสม ทั้งการร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ การร่วม

รับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน และการร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาองค์กร โดยอาศัยความสนใจและความมุ่งมั่นของผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

กมลชนก ศรีวรรณ (2561, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง แนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การได้รับประโยชน์จากผลการดำเนินงานร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

รวิวรรณ หงส์กิตติยานนท์ (2557, หน้า 24) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และก่อให้เกิดประโยชน์รวมทั้งความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

จิตรา แก้วมะ (2563, หน้า 27) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการร่วมกัน ตั้งแต่การร่วมแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน ตลอดจนการรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานร่วมกัน อันส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน ความไว้วางใจ และความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร ซึ่งนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ไชยา หานุกาพ (2564, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน โดยมีลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมควบคุมและตรวจสอบในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีอิสระ โดยกระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

YUKI (1981, p. 15, อ้างถึงใน ทับทิม แสงอินทร์, 2559, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้อิสระในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการทำงาน และส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรและความสำเร็จขององค์กร

ARGYNS (1964, p. 21) กล่าวว่า แนวทางการบริหารที่ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานขององค์กรอย่างเหมาะสม โดยมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานร่วมกัน ด้วยความสมัคร

ใจและความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ควรประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็นทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว
2. การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความเข้าใจและการยอมรับในเป้าหมายร่วมกันขององค์กร โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีความมุ่งมั่น รับผิดชอบ และร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
3. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของบุคลากร โดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับเป้าหมายร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบต่อการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน และร่วมกันผลักดันองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

White (1982, p. 11) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินงาน การร่วมปฏิบัติและสนับสนุนการพัฒนา การร่วมรับผลประโยชน์หรือผลสำเร็จจากการดำเนินงาน ตลอดจนการร่วมติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน

วัชรกร ขวตกลางลา (2565, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง แนวทางการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานขององค์กรอย่างทั่วถึง โดยร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตาม และร่วมประเมินผล ภายใต้หลักความเสมอภาคและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ ลดความขัดแย้ง และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่ผู้นำองค์กรจูงใจและเปิดโอกาสอย่างเป็นระบบให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน โดยหัวใจสำคัญคือการให้พวกเขามีส่วนร่วมอย่างอิสระในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายที่สำคัญไปจนถึงการ ร่วมปฏิบัติ ร่วมควบคุมตรวจสอบ และ ร่วมรับผิดชอบ ต่อผลที่เกิดขึ้น

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการจำนวนมาก โดยมีการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กมลชนก ศรีวรรณ (2561, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิด คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีสิทธิในการตัดสินใจร่วมกันกับผู้บริหาร ทั้งผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีความไว้วางใจกัน มีความยึดมั่นผูกพันกัน มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้ใต้บังคับบัญชามีความมีความมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยทุกฝ่ายต่างมุ่งที่จะสนับสนุนและทำให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การตามที่วางไว้

บุษบา เคนะอ่อน (2565, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิด คือ การที่องค์กรต่าง ๆ พยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยที่ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความยึดมั่นผูกพัน มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและการไว้วางใจกัน โดยทุกฝ่ายมีความสมัครใจ ผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

Puti (1987, p. 120, อ้างถึงใน นชนาถ สอนสง และสงวน อินทร์รักษ์, 2561, p. 120 – 121) ได้กล่าวถึง วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า มี 8 รูปแบบ ดังนี้

1. การวางแผนแบบสแกนลอนเป็นแนวทางการบริหารที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในลักษณะของการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกันวางแผน แก้ไขปัญหา และพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดต้นทุน ยกย่องระดับผลผลิต และสร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้แก่องค์กรและผู้ปฏิบัติงาน
2. เจเคกรุป (UK Group) การดำเนินงานในรูปแบบกลุ่มย่อยที่มีความเป็นอิสระเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันค้นหาแนวทางแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ โดยมีการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบและภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมภายในกลุ่ม ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร
3. การปรึกษาตามสายการบังคับบัญชาเป็นแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผ่านระบบตัวแทนหรือคณะกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่สะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

4. การบริหารแบบที่กรู๊ปเป็นแนวทางที่มุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการทำงานร่วมกัน โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรเรียนรู้และเข้าใจตนเอง รวมทั้งเข้าใจความแตกต่างของผู้อื่น ทั้งด้านค่านิยม แรงจูงใจ ศักยภาพ และข้อจำกัด เพื่อเสริมสร้างการสื่อสาร ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อันนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารและบุคลากรจากหลายระดับขององค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เป็นแนวทางที่ช่วยให้การบริหารมีความรอบคอบและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความคิดเห็นและประสบการณ์ที่หลากหลายในการร่วมวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง และตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดของการตัดสินใจโดยบุคคลเพียงฝ่ายเดียว และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

6. คิวซีซี (Quality Control Circle) เป็นแนวทางการบริหารที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในรูปแบบกลุ่มขนาดเล็ก โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน

7. การใช้คณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้แทนจากฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาร่วมศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพิจารณาประเด็นสำคัญขององค์กร ซึ่งช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบ โปร่งใส และสะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

8. การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้สมาชิกเกิดความคิดริเริ่ม มีความผูกพันต่อองค์กร และสามารถร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

HOUSE (1971, p. 215) ได้อธิบายลักษณะของผู้นำที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารว่าเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่มีพฤติกรรมกรบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจ การกระจายอิทธิพล ภายในองค์การต่อผู้ใต้บังคับบัญชา พฤติกรรมผู้นำในลักษณะนี้จะปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกันและให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิทธิพลต่อการกระทำและการตัดสินใจของตน

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิดหลักอยู่ที่การกระจายโอกาสให้บุคลากรระดับปฏิบัติการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และร่วมตัดสินใจ กับฝ่ายบริหาร โดยอาศัยพื้นฐานของ ความไว้วางใจ และ ความผูกพัน ระหว่างกัน แนวทางนี้ส่งเสริมให้เกิด การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และมอบ ความอิสระในการทำงาน แก่

ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายสามารถมุ่งมั่นสนับสนุนการทำงาน และสร้าง ประสิทธิภาพ ให้แก่องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ดวงแก้ว กอแก้ว (2543, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมเสนอแนวคิด ข้อเสนอแนะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการและความเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. การกระจายอำนาจในการบริหารเป็นการมอบหมายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรหรือคณะทำงานในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เพิ่มความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ
3. การให้อำนาจในการตัดสินใจเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถใช้ดุลยพินิจ และตัดสินใจในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนได้อย่างเหมาะสม โดยได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กร
4. การไว้วางใจซึ่งกันและกันในการบริหาร ได้แก่ การมอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถและมีการมอบหมายให้พนักงานได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ

Alastair (1982, p. 18, อ้างถึงใน ปัญหา สิทธิพล, 2545, หน้า 18) ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้

- มิติที่ 1 คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- มิติที่ 2 คือการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาการลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ
- มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน
- มิติที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

Brymon (1986, p. 139) ได้เสนอแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและแรงจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ 4 ประการ คือ

1. การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน พร้อมทั้งส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง เป็นกันเอง และไม่ยึดติดกับความเป็นทางการมากเกินไป

2. ต้องทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่เขามองเห็นคุณค่า นั่นคือผู้บังคับบัญชาควรมีการเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (individual goal) และเป้าหมายองค์การ (organization goal) ให้เท่าเทียมกัน
3. ผู้มีส่วนร่วมมีการเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและมีความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้นอีกด้วย
4. เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเขาจะมีความเป็นตัวเอเองมากขึ้น

HIRSCH (1990, pp. 85 - 186) กำหนดให้การมีส่วนร่วมมีจุดเด่น 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านปริบท การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลในพื้นที่หรือผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของชุมชน ได้เข้ามามีบทบาทในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ด้านการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนในท้องถิ่น มีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำให้ประชาชนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเอง ในการร่วมกันทำงานทั้งในรูปของความคิด การตัดสินใจและการกระทำอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของชุมชน และต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน มากกว่าการนำโครงการที่กำหนดเรียบร้อยแล้วทุกอย่างจากภายนอกชุมชนแล้วจึงนำมาใช้ในชุมชน
- 3) ด้านจิตใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขาเองมีสิทธิในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อวิถีชีวิตของตน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ
2. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

Swanburg (1996, pp. 391 - 394 อ้างถึงใน ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง, 2554, หน้า 27) ได้กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน (trust) ความไว้วางใจเป็นปัจจัยพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรและเปิดโอกาสให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ส่งผลให้บุคลากรเกิดความมั่นใจ ความรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความยึดมั่นผูกพัน เกิดจากการที่ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและการตัดสินใจ ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และร่วมขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ

3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน (goals and objectives)

เป็นการร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงาน ทำให้ทุกฝ่ายมีทิศทางการทำงานที่สอดคล้องกัน ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมขององค์กร

4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (autonomy) เป็นการมอบอำนาจและความ

รับผิดชอบให้บุคลากรสามารถตัดสินใจและดำเนินงานภายในขอบเขตของหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่ม ความทุ่มเท ความรับผิดชอบ และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร

Cohen and Uphoff (1980, pp. 7-10) กล่าวว่า ขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงร่วมพิจารณาและตัดสินใจในทุกระยะของการวางแผนและการดำเนินงาน เพื่อให้การตัดสินใจมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทขององค์กร

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมลงมือปฏิบัติ สนับสนุนทรัพยากร ประสานความร่วมมือ และรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับผลตอบแทนหรือผลลัพธ์จากการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ทั้งในด้านผลสำเร็จของงาน การพัฒนาศักยภาพ และประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อบุคคล องค์กร และส่วนรวม พร้อมทั้งร่วมรับผิดชอบต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมติดตาม ตรวจสอบ สะท้อนความคิดเห็น และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับประสิทธิภาพของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของทุกฝ่าย

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ครอบคลุมตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล และการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและแรงจูงใจร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร มีความรับผิดชอบร่วม และมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จขององค์กร

2.3.4 ลักษณะและระดับของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดลักษณะของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้

อาร์นสไตน์ (1969, pp. 216-224) ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได 8 ขั้น และใน 8 ขั้น จัดได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดฉาก (Manipulation) เป็นการเข้ามาบีบบังคับในกิจกรรมหนึ่งๆ โดยมิได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงออกหรืออวดตนเองให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้น คล้ายกับการจัดฉากแสดง บางท่านเรียกว่าขั้นหุ่นเชิด

ขั้นที่ 2 ขั้นบำบัดรักษา (Therapy) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการ คล้ายกับหมอรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทานและให้พักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว

2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน ได้แก่

ขั้นที่ 3 ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุม ประธานในที่ประชุมจะเป็นผู้พูดเพื่อชี้แจงนโยบาย วิธีการดำเนินงาน เป้าหมาย ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วก็ปิดประชุม ซึ่งจะเป็นลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีหน้าที่คอยชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น ไม่มีการเสวนากันไปมากกว่านี้

ขั้นที่ 4 ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไร ผู้บริหารจะรับฟังแต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร

ขั้นที่ 5 ขั้นปลอบใจ (Placation) เป็นลักษณะที่ผู้นำทำที่ว่าเห็นด้วย มีท่าทีคล้อยตามมีความเห็นใจ กระตือรือร้นที่จะทำตามข้อเสนอของผู้ตาม หรือคล้ายกับการปลอบและให้กำลังใจผู้มีปัญหา แต่ในส่วนลึกมิได้เห็นด้วยกับข้อเสนออื่นๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะนั้นไม่ตรงกับแนวความคิดของผู้บริหารก็ได้

3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงคือมีอำนาจและบทบาทมาก

ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ ซึ่งคล้ายกับการดำเนินกิจกรรมของห้างหุ้นส่วน

ขั้นที่ 7 ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power) เป็นการที่ผู้ที่มีอำนาจมอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้ตามปฏิบัติงานแทน การมอบอำนาจเช่นนี้ ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุก

ประการ และมีอิสระในการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร นับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมการบริหารมากขึ้น

ขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในองค์กรมากที่สุด บางท่านเรียกขั้นนี้ว่าขั้นอำนาจและควบคุม (Power and control)

โคเฮนและอัพฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977, pp. 219-220) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) เป็นการร่วมพิจารณาตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการดำเนินงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการร่วมลงมือดำเนินงานตามแผนหรือข้อตกลงที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ โดยให้การสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ ความรู้ ความสามารถ และการบริหารจัดการ พร้อมทั้งร่วมมือประสานงานและรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) เป็นการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดแสดงถึงการปรับปรุงการมีส่วนร่วมต่อไปด้วยความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรเป็นการที่บุคลากรเข้าร่วมด้วยความเต็มใจและสมัครใจ มีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเอง ร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งการมีส่วนร่วมเช่นนี้ช่วยลดความขัดแย้ง สร้างความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนาองค์กรเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.5 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดผลดีต่อทั้งองค์กร ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน โดยนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารลักษณะนี้ไว้ในหลายมิติ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550, หน้า 17) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี และสามารถสานพลังในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน
2. การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร ทำให้องค์กรสามารถรับรู้ปัญหา ความต้องการ และความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรช่วยยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ลดความเฉื่อยในการทำงาน รวมทั้งลดแนวโน้มการโยกย้ายหรือลาออกจากงาน
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมช่วยลดความขัดแย้งและแรงต่อต้านจากบุคลากร เนื่องจากทุกฝ่ายมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนในการตัดสินใจ
5. การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร และเอื้อต่อการมีสุขภาวะทางจิตใจที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน
6. เมื่อบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ย่อมส่งผลให้ผลผลิตและประสิทธิผลขององค์กรเพิ่มสูงขึ้น
7. การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารเป็นการส่งเสริมการยึดหลักประชาธิปไตยภายในองค์กร ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจร่วมกัน
8. การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้การใช้ทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างคุ้มค่า ลดค่าใช้จ่ายในการบริหาร และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
9. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร มีความผูกพัน และตระหนักถึงบทบาทของตนในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ
10. การกระจายบทบาทและความรับผิดชอบให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร ช่วยลดภาระในการควบคุมงานของผู้บังคับบัญชา พร้อมทั้งส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545, หน้า 9 - 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการระดมสมองร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดแนวคิดที่หลากหลาย สามารถนำไปสู่แนวทางการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากกว่าการตัดสินใจโดยบุคคลเพียงลำพัง
2. การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารส่งผลเชิงบวกในด้านจิตวิทยา กล่าวคือ ช่วยลดการต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการตัดสินใจขององค์กร พร้อมทั้งเพิ่มการยอมรับและความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงาน
3. การมีส่วนร่วมเอื้อต่อการสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงศักยภาพและนำความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล และความผูกพันต่อหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น

5. เมื่อบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารอย่างเหมาะสม ย่อมส่งผลให้ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานสูงขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพและรอบคอบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการพัฒนา งานอย่างต่อเนื่อง และทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานมากขึ้น

ชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 21) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษาได้ 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ประโยชน์ที่เกิดกับสถานศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศ และการสื่อสารภายในสถานศึกษาดีขึ้น ความขัดแย้งลดลง ต้นทุนลดลงในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น และ สถานศึกษาพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. ประโยชน์ที่เกิดกับผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารครูและบุคลากรได้ ง่ายขึ้น การตัดสินใจของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากได้ข้อมูล ความคิดจากทุกฝ่ายและแสดงถึงความสามารถในการบริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ที่เกิดกับครูและบุคลากร โดยความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากร กับฝ่ายบริหารและระหว่างครูและบุคลากรด้วยกันเองดีขึ้น ครูและบุคลากรมีความไว้วางใจกันสูงสามารถ พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบและผูกพันกับหน่วยงานมากขึ้นรวมทั้งมี ความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

คณะกรรมการบริหารงานวิจัย (2564, หน้า 19) สามารถสรุปประโยชน์ของการบริหาร แบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อองค์กร การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมบรรยากาศการ ทำงานและการสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ลดลง การใช้ทรัพยากรเกิดความคุ้มค่า ต้นทุนในการดำเนินงานลดลง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และผลผลิตขององค์กรเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรในการปรับตัวและรองรับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของบุคลากรทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูล ข้อเสนอแนะ และมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการประกอบการตัดสินใจ ส่งผลให้การ บริหารจัดการมีความถูกต้อง รอบคอบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้การบริหารบุคลากร เป็นไปอย่างราบรื่นและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

3. ประโยชน์ต่อบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้บริหารและบุคลากร รวมทั้งระหว่างบุคลากรด้วยกันเอง ก่อให้เกิดความไว้วางใจ การ ยอมรับซึ่งกันและกัน และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้บุคลากรมีความรับผิดชอบ มีความ ผูกพันต่อองค์กร เข้าใจบทบาท หน้าที่ ระเบียบ และข้อจำกัดขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น อันนำไปสู่การ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลและการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

แอนโทนี (Anthony, 1978, pp. 27-29) สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีธรรมชาติที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับตัวจากสภาพที่เคยชิน แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง บุคลากรในหน่วยงานก็สามารถรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้บริหารงานในลักษณะนี้
2. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน และผู้บริหารกับสหภาพแรงงานราบรื่นขึ้นเนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มต่างๆ กล้าเปิดเผยความไม่พอใจต่างๆ ออกมา ทำให้ลดความสูญเสียต่างๆ อันเนื่องมาจากการขาดงาน การนัดหยุดงานหรือการทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ
3. ทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อหน่วยงานมากขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของหน่วยงานทำให้พนักงานเกิดความนับถือตนเอง และรู้ว่าตนเองมีคุณค่าต่อหน่วยงาน ผลงานต่างๆ ของหน่วยงานมาจากความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงานส่งผลให้เกิดความรักความผูกพันต่อหน่วยงาน
4. ทำให้มีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น เมื่อพนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจกับฝ่ายบริหารพนักงานจะเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น และการบริหารลักษณะนี้ก็ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น ต่างฝ่ายก็จะมีความรู้สึกไว้วางใจกันมากขึ้น การแก้ปัญหาก็สามารถดำเนินไปอย่างตรงไปตรงมา
5. ทำให้การบริหารพนักงานง่ายขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความผูกพันต่อหน่วยงานและมีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น ส่งผลให้สามารถลดจำนวนฝ่ายบริหารลงได้ เนื่องจากไม่ต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดและการได้มีส่วนร่วมก็ช่วยให้เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ยอมรับในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารได้มากขึ้น
6. ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายคนมาช่วยกันคิดในเรื่องเดียวกันทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น ดังคำว่า “สองหัวดีกว่าหัวเดียว” และการที่มีฝ่ายพนักงานมาช่วยตัดสินใจทำให้ฝ่ายบริหารได้ข้อมูลในการตัดสินใจมากขึ้น
7. ทำให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น โดยปกติในหน่วยงานทั่วไปมักสื่อสารจากบนลงล่างมากกว่าจากล่างขึ้นบน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นช่องทางให้เกิดการสื่อสารจากล่างขึ้นบนได้ดีขึ้น

8. ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจ เป้าหมายได้ตรงกันและมีทิศทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการ ปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

Likert (1961, p. 223, อ้างใน จิราภรณ์ เพชรทัต, 2558, หน้า 20) กล่าวว่าประโยชน์ ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสและให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้ง ข้อเสนอแนะจากผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำไปใช้ประกอบการบริหารงานและการพัฒนาองค์กร
2. ผู้บังคับบัญชามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
3. องค์กรมีระบบการสื่อสารภายในที่มีความคล่องตัว เปิดกว้าง และเอื้อต่อการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคลากรทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสื่อสาร ระหว่างกันอย่างเปิดเผย ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์กร แนวทางการปฏิบัติงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร
5. การตัดสินใจในการดำเนินงานเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือกลุ่มงานในทุกระดับเข้า มามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และร่วมพิจารณาแนวทางการดำเนินงานขององค์กร
6. การควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานมีลักษณะกระจายอำนาจ โดยส่งเสริมให้ ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลซึ่งกันและกัน และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนางานมากกว่า การควบคุมเพียงอย่างเดียว
7. ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยสนับสนุน ให้ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและ นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมี ประโยชน์ทั้งในเชิงองค์กร บุคลากร และกระบวนการบริหาร โดยช่วยส่งเสริมความร่วมมือ ความ ไว้วางใจ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การตัดสินใจที่มีคุณภาพ และความพึงพอใจในการทำงาน อีกทั้ง ยังช่วยลดความขัดแย้ง เสริมสร้างประชาธิปไตยในองค์กร และเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของการ บริหารให้บรรลุเป้าหมาย

2.4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.4.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ประภาศิริ คุณาคำ (2558, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่เปิดโอกาสให้ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีบทบาทร่วมกันในการวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานทางวิชาการ โดยอาศัยความร่วมมือ การ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน โดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหาตลอดจนกำหนดความต้องการของสถานศึกษา
2. มีส่วนร่วมวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ ตลอดจนร่วมพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง กิจกรรม และการดำเนินงานทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน
4. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและความรับผิดชอบของตน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน ร่วมกันกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

แนวคิดของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมได้มีผู้พูดถึงไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, หน้า 15-18) กล่าวถึงแนวคิดของ Caldwell และ Spinks ถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผน การงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลในเชิงบูรณาการที่แตกต่างจากกระบวนการที่ใช้แต่เดิม ซึ่งมักไม่เป็นระบบ แยกส่วน ก่อให้เกิดความสับสนและไม่มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครูนักเรียนและ ชุมชนที่เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน
3. เน้นหน้าที่หลักของโรงเรียน คือการเรียนการสอน การบริหารแผนงานที่สอดคล้องกับรูปแบบปกติของแผนงานในโรงเรียน

สุวรรณ เรือนอินทร์ (2544) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการให้บุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการบริหารการมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารกล่าวโดยสรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นคำจำกัดความมีประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ การเข้ามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมและส่วนรับผิดชอบ การบริหารโดยการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับตัดสินใจ

1. เป็นกระบวนการของการให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการ
2. เป็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
3. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญมาใช้ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา
4. การบริหารโดยการมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่ผู้บริหาร แบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. ต้องการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร มิใช่เพียงแต่ห่วงใยหรือสัมผัสปัญหา

ส่วนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 30) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมว่า การจัดการศึกษาในท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ในชุมชน คือ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาของรัฐ ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน และตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนชุมชน ตัวแทนภาคธุรกิจ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดถึงความรู้สึกถึงความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของในการจัดการศึกษามากขึ้น
2. มีการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เข้าถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายต่างๆ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
3. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนา
4. จัดให้มีศูนย์เครือข่ายหลากหลายรูปแบบ ทั้งเครือข่ายทางวิชาการ เครือข่ายในการระดมชุมชน เครือข่ายในความร่วมมือการใช้ทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้การใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าและก่อให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

จากแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 31) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ 17 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสาระของหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 3) การบริหารและจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา 4) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน 5) การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ 6) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ รวมทั้งการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 7) การดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 9) การนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 10) การจัดบริการแนะแนวและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 11) การพัฒนาและดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมและมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง 14) การสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 16) การพิจารณาและคัดเลือกหนังสือเรียนหรือแบบเรียนที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และ 17) การพัฒนา ตลอดจนการส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล

ดวงพร แสนภูวา (2559, หน้า 45) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดการหลักสูตร
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและทะเบียนนักเรียน
6. การแนะแนวการศึกษา
7. การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ

เบญจวรรณ เสวีวัลลภ (2560) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. งานประเมินผลการศึกษา
4. ผลิตรายการการเรียนการสอน
5. งานด้านวิจัยเพื่อการศึกษา
6. งานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. งานด้านการนิเทศการศึกษา

รุ่งนภา สรรพศรี (2560) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน
2. งานเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
3. งานบริการกระบวนการเรียนรู้
4. งานวัดและประเมินผล

อมรรัตน์ อุปพงษ์ (2560, หน้า 46) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.1 จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และชุมชนที่โรงเรียน ตั้งอยู่จัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชน และท้องถิ่นที่ตั้งโรงเรียนอยู่ รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. การวางแผนงาน และจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ
 - 2.1 การจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษามีขั้นตอน การศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานวิชาการ ให้ครบทุกด้าน
 - 4.2 กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนา ผู้เรียนโดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ภาระงาน โครงการ/กิจกรรมระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ ตลอดจนแนวทางการประเมิน

3. การจัดการเรียนการสอนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ในสถานศึกษา

3.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ

3.2 พัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้พัฒนาการ เรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

4. การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียน

4.2 กำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียน และอนุมัติผลการเรียนของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา

5. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน การพัฒนาสื่อและการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง การเรียนรู้

5.1 พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา

5.2 พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

5.3 ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ครูและชุมชน

6. การแนะแนวและการนิเทศการศึกษา

6.1 การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

6.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อการทำงานของครู และบุคลากรมีคุณภาพ โดยให้เกิด ความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

7.1 การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

7.2 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการ ของชุมชน

7.3 การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และประเมินภายนอก สถานศึกษา

7.4 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี

8. การส่งเสริมชุมชน และองค์กรอื่นๆ ให้พัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ

8.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นๆ

8.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้มีการจัดการศึกษา อบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ปารณิ เพชรสีม่วง (2561, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การวัดผลและการประเมินผล
5. การนิเทศการศึกษา

จารุณี หงษาชุม (2561, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 17 ด้าน ดังนี้ 1) การดำเนินการหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ 2) การพัฒนาและปรับปรุงสาระของหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน 3) การวางแผน และกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านวิชาการ 4) การบริหารและจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 5) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 6) การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด 8) การส่งเสริมและดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 9) การพัฒนาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 10) การนิเทศการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 11) การจัดบริการแนะแนวเพื่อส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาผู้เรียน 12) การพัฒนาและดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 13) การส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทและความเข้มแข็งด้านวิชาการ 14) การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรภายนอก 15) การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านวิชาการในทุกมิติ 16) การจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และ 17) การคัดเลือกหนังสือหรือแบบเรียนที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

กิตติชัย อจหาญ (2565, หน้า 42) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนา หลักสูตรของ สถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. การนิเทศการศึกษา

5. การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สงวนพงศ์ ขวณชม (2557, หน้า 62) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มี 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้
3. การวัดและการประเมินผล
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การจัดการแหล่งเรียนรู้
6. การนิเทศภายในสถานศึกษา
7. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

F. Faber and Shearron F. Gilvert (2007) ได้กำหนดโดยการบริหารจัดการวิชาการ ออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และจัดหาอุปกรณ์การสอน
5. การนิเทศการสอน
6. การส่งเสริมพัฒนาครูประจำการ

Sergiovanni (2008) ให้ความเห็นว่าขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้แก่ การตั้งปรัชญาการศึกษาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหาร เพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้น โดยจัดทำโครงการเพื่อให้บรรลุประสงค์ที่ต้องการ และจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศในโรงเรียนเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อำนาจการจัดหาวัสดุในการเรียนการสอนให้พอเพียงกับความต้องการ ตามกระบวนการขอบข่าย คือ

1. จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด โดยกำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้
2. การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการ
3. งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงงานด้านวิชาการ
2. กำกับและสนับสนุนให้การดำเนินงานทางวิชาการเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
3. ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงพัฒนาด้านวิชาการ
4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา
5. จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
6. ส่งเสริมให้ศึกษาต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปหลักการและขอบข่ายของการบริหารวิชาการ โดยนำขอบข่ายที่เป็นประเด็นสำคัญ เป็นงานหลักที่มีความสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของงานเพื่อให้ การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม สาระการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนต้องมีความตระหนัก และเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของการศึกษา ซึ่ง สามารถสังเคราะห์ สรุปประเด็น ขอบข่ายงานสำคัญ การบริหารงานวิชา การโรงเรียน และขอบข่ายที่เป็นหัวใจในการขับเคลื่อนงาน ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ

แหล่งอ้างอิง	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	อมรรัตน์ อุปพงษ์ (2560)	จารุณี หงษาชุม (2561)	กิตติชัย อัจฉาญ (2565)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557)	ความถี่
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ						
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓		✓			2
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓	✓	✓			3
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓		✓			2
4. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5

แหล่งอ้างอิง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ						
	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	อมรรตน์ อุปพงษ์ (2560)	จารุณี หงษาชุม (2561)	กิตติชัย อาจหาญ (2565)	สงวนพงศ์ ขวณชม (2557)	ความถี่
5. การจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	5
6. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓	4
8. การจัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	4
9. การนิเทศภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
10. การแนะแนว	✓	✓	✓			3
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพใน	✓	✓	✓		✓	4
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓	✓	✓			3
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓		✓			2
14 .การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓		✓			2
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓		✓			2
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓		✓			2
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓		✓	✓		3

จากตารางการสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงนำด้านที่มีความถี่ระดับ 4 ขึ้นไป มาสรุปเป็นองค์ประกอบได้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาคือแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือการนำหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 นำมาประยุกต์และปรับเข้ากับบริบทของโรงเรียนซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ ได้มีนักการศึกษาไว้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรไว้ดังนี้

กมล ภู่งาม (2545, หน้า 9) ได้กล่าวถึง หลักการและขั้นตอนในการบริหารหลักสูตร มีการดำเนินงาน คือ

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางในระดับประเทศ ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1 และ 2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ต้องนำเอาสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมา บูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กันแต่ละ หน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุก หน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 44) กล่าวว่า ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารหลักสูตรสามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังนี้

1. การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ ก็ได้มีการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตรแล้วในการตรวจสอบหลักสูตรแม่บท แต่สถานศึกษาสามารถทำได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา โดยการตรวจสอบตั้งแต่วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมรูปแบบ โครงสร้างเนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่า เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องปรับปรุงบ้างตามความเหมาะสม

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียนนักศึกษา จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมากบ้างน้อยบ้างในลักษณะที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพราะการจัดหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่เฉพาะการจัดการเรียนการสอนเท่านั้นแต่ยังสัมพันธ์กับสื่อการสอนห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ฝ่ายวิชาการจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของสิ่งเหล่านี้ และต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการบริหารงานเพื่อจะได้ใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การประชาสัมพันธ์จะเริ่มต้นตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรต้นแบบเป็นระยะว่า ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง โดยการประชาสัมพันธ์ทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น การออกใบปลิวบทความในหนังสือพิมพ์วารสารต่างๆ

2.2 การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

การเลือกใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณที่มีอยู่ ตลอดจนเวลาและโอกาสเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป อย่างไรก็ตามการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการยอมรับในหลักสูตร ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการเรียนการสอน

3. การเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เหมือนกับการจัดของต่าง ๆ ก่อนเดินทาง เพื่อให้ไม่เกิดความขัดแย้งใน

ระหว่างหลักสูตรกำลังดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนรู้การสอน การเตรียมความพร้อมมีหลายเรื่อง ดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1.1 การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียน สิ่งที่ต้องทำในการเตรียมความพร้อมทางด้านครูผู้สอน คือการสำรวจจำนวนครูผู้สอน ความพร้อมในการสอนโดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการสอน การประเมินผลการเรียน รวมทั้งการให้ความเข้าใจกับครูผู้สอนให้มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร

3.1.2 การเตรียมผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนวการศึกษา บุคลากรเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปบุคลากรที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร ก็จะช่วยครูในด้านการเรียนการสอนได้ดี ในการพัฒนาคุณภาพการสอน

3.1.3 การเตรียมผู้บริหาร โดยทั่วไปผู้บริหารมีหลายระดับ หากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็มีผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าแผนกวิชา ตลอดจนหัวหน้างานอื่นๆ ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรไม่ยิ่งหย่อนกว่าครูและผู้นิเทศการสอน เพราะเป็นผู้กำกับดูแลหลักสูตรให้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรตรวจสอบสภาพและปัญหาของสถานศึกษา ในความดูแลของตนเพื่อจะได้พัฒนาและแก้ไขอย่างถูกต้อง การประชุมสัมมนาผู้บริหาร เรื่องบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นรวมทั้งแนวคิดและเทคนิคของงานบริหารหลักสูตร

3.2 การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุฝึก สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่ งบประมาณ สถานที่ฝึกงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นต้น โดยการเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องครอบคลุมในเรื่อง ดังนี้คือ

3.2.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ ในการสอนด้านทักษะปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ วัสดุฝึกในโรงประลองและห้องปฏิบัติควรเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเตรียมจัดซื้อและจัดการไว้ล่วงหน้าก่อนการสอน มิฉะนั้นอาจเกิดการจัดซื้อและขาดแคลนเวลาสอนจึงควรได้วางแผนการไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุ

3.2.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการสอนหลักสูตรใหม่ การจัดหาไว้พร้อมสำหรับสื่อการสอน เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์ในการใช้สื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นแต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการใช้สื่อด้วย

3.2.3 การเตรียมอาคารสถานที่ อาคารสถานที่ที่เป็นห้องเรียนบรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงประลอง ควรจัดทำให้พร้อม ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่เหล่านั้น เช่น ห้องปฏิบัติการก็ต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนนำหลักสูตรไปใช้

3.2.4 การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการ หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นมาก งบประมาณจะเป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้หลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะใช้ในด้านค่าจ้าง ค่าตอบแทน และยังเป็นค่าใช้จ่ายสอยในการพัฒนาวัสดุ หลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน เอกสาร และอุปกรณ์การสอน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนต่อการสอน

3.2.5 การเตรียมห้องสมุด เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ครูและนักเรียนมีแหล่งค้นคว้า สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด จึงจำเป็นต้องจัดเอกเอกสารต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนไว้ในห้องสมุด

3.2.6 การเตรียมสถานที่ฝึกงาน การเรียนในด้านวิชาชีพ จำเป็นต้องมีสถานที่พร้อมจะช่วยให้การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรได้สะดวกและมีคุณภาพ

4. การจัดทำโครงการสอน บางทีเรียกแผนการสอนเป็นการเตรียมของครูเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการวัดและประเมินผล การจัดทำโครงการสอน จะช่วยให้ครูได้ดำเนินการสอนไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น ได้แก่ การรับสมัครนักเรียน นักศึกษาเพื่อเข้าเรียน การสอบข้อเขียน สัมภาษณ์ ตลอดจนการตรวจสอบหลักฐานก่อนเข้าศึกษาต่อ ในบางครั้งหากมีความจำเป็นเมื่อพบว่าผู้เรียนต้องเติมหรือให้เรียนรู้เนื้อหาบางส่วนก่อนเข้าหลักสูตรใหม่ก็อาจต้องเปิดการสอน เพื่อปรับพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถเรียนในหลักสูตรใหม่ได้

6. การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม เป็นการตรวจสอบความพร้อมของชุมชน เช่น ความคิดเห็นของผู้ปกครองของสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อเข้าทำงาน เพื่อจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยการสำรวจความคิดเห็น เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตร

7. การจัดทำโครงสร้างของหน่วยงาน การบริหารหลักสูตรอยู่ในบริหารของฝ่ายวิชาการ และคาบเกี่ยวกับฝ่ายอื่นๆ ซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนการสอน การจัดทำโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อจะได้มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร โดยทั่วไปสถานศึกษามีหน่วยงานรองรับการบริหารหลักสูตรอยู่แล้ว แต่อาจจัดโครงการเฉพาะกิจขึ้นเมื่อเปิดหลักสูตร เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. การประชุมครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ความจำเป็นที่จะต้องมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจหลักสูตร

2. การปฐมนิเทศนักเรียน เป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งควรจะชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะเนื้อหาวิชา โครงสร้าง จำนวน วิชาเลือก วิชาบังคับ ตลอดจนวิธีการลงทะเบียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและสามารถปรับตัวเกี่ยวกับการศึกษา

3. การจัดทำคู่มือครู เพื่อเป็นการให้ครูได้มีคู่มือในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือครู ครูอาจจัดทำได้โดยการมีโครงการจากครูในแผนกต่างๆก็ได้

4. การจัดตารางสอน ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับตารางสอน จะต้องศึกษาองค์ประกอบในการจัดทำตารางสอนคือ

4.1 รายวิชาในหลักสูตร ได้แก่ รายวิชาที่เปิดสอนในโปรแกรมการศึกษาทั้งรายวิชา ทยุทธิและปฏิบัติ รวมทั้งวิชาบังคับ วิชาเลือก ตลอดจนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามลักษณะวิชา

4.2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องที่จัดให้เรียนทั้งทยุทธิและปฏิบัติตามวันเวลาในตารางสอน

4.3 เวลาเรียน ได้แก่ เวลาเรียนตามหลักสูตร จำนวนภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน จำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ จำนวนคาบชั่วโมงในแต่ละวัน และจำนวนความถี่ของแต่ละวิชาในการแบ่งกลุ่ม

4.4 ผู้เรียนคือกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา แบ่งเป็นรายวิชาที่เรียน

4.5 ผู้สอน คือผู้สอนในแต่ละวิชาตามตารางเรียน

5. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้และลักษณะงาน โดยการคำนึงถึงการแบ่งชั่วโมงที่เหมาะสม ตลอดจนภาระหน้าที่อื่นของครู

6. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์การสอน สื่อการสอน วัสดุฝึก อาคารสถานที่รวมถึงความสะดวกสบายทางกายภาพ

7. การฝึกงาน เป็นการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในวิชาชีพ การฝึกงานมี 2 ลักษณะ คือ การฝึกภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ควรมีการจัดการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

จากคำอธิบายการจัดทำหลักสูตรของนักการศึกษาข้างต้นสามารถแสดงถึงการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหาร และบุคลากร สรุบบทบาทหน้าที่ของบุคคลากรได้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ สร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ประเทศและท้องถิ่นต้องการ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอน คือ ผู้ที่ร่วมพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่ได้ร่วมกันวางไว้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2554) กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดความมุ่งหมายจะต้องชัดเจนว่าต้องให้ผู้เรียนในระดับนั้น ๆ มีคุณสมบัติอย่างไร เมื่อกำหนดความมุ่งหมายแล้วจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไป
2. การวางแผนโครงสร้างและกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรและการคัดเลือกเนื้อหาวิชา
3. การทดลองใช้หลักสูตรหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือวิธีการ และการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องจัดหาและปรับปรุงกระบวนการสอน การจัดชั้นเรียน การใช้อุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ ตลอดจนการสอนซ่อมเสริมให้นำหลักสูตรไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพเป็นอย่างไร เป็นกระบวนการที่ใช้พิจารณาว่า ความมุ่งหมายเป็นอย่างไร เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ตรงกับความมุ่งหมายหรือไม่ การเรียนการสอนมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และการประเมินผลอย่างไร

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านหลักสูตร ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการสรุปผลและปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2. การจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และ คุณลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยยึดหลักการสำคัญว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา และเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และ สามารถพัฒนาตนเองได้ จึงต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมองในแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพควรมุ่งพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด และคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับการที่ผู้เรียนมีบทบาท สำคัญในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็น เครื่องมือในการนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ การเรียนรู้แบบบูรณาการ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล กระบวนการ ทางสังคม การเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติ จริง กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการวิจัย และการพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจนใน องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับและความแตกต่างของผู้เรียน จากนั้นจึงนำข้อมูล ดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยคัดเลือกวิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อและแหล่ง เรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพและสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร จำเป็นต้องอาศัย บทบาทที่เหมาะสมทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ผู้สอนควรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งสร้างความท้าทายที่เหมาะสมต่อความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

4.1.2 ผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิด โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในแนวคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ของเนื้อหา ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 หาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ตั้งคำถาม คิด หาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติจริง มีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดระบบ และดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตำราเรียน การจัดทำแผน และตารางสอน การจัดครูและชั้นเรียน การสอนเสริม การประมวลผลการเรียนรู้ ไปจนถึงการปรับปรุงพัฒนาการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การวัดและประเมินผลการศึกษา

การบริหารงานวิชาการจะเป็นภาพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น การวัดประเมินผลการศึกษา ถือเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะบอกได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่ได้

หรือไม่ ในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 28) ได้กล่าวถึง หลักในการวัดและประเมินผล ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ว่าการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ทั้งสองแนวทางมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องได้รับการประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ รวมถึงสะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในทุกระดับ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญในการติดตามพัฒนาการ ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นสารสนเทศในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ การประเมินผลแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ซึ่งแต่ละระดับมีวัตถุประสงค์และบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการประเมินที่ดำเนินการภายในกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ผ่านวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินโครงงาน ชิ้นงาน ภาระงาน และแฟ้มสะสมผลงาน รวมถึงการใช้แบบทดสอบ โดยอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน หรือให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ผลการประเมินใช้เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน และเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาใช้ในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา รวมถึงการประเมินด้านการอ่าน คณิตศาสตร์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการประเมินดังกล่าวช่วยสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร โครงการ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนใช้รายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ โดยอาจดำเนินการผ่านข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งอาศัยข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในพื้นที่

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน

ผลการประเมินระดับชาตินำมาใช้เปรียบเทียบกับคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและใช้สนับสนุนการกำหนดนโยบายทางการศึกษาของประเทศ

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล การศึกษา การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาและ ตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ทั้งในระหว่างและ หลังการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. การนิเทศภายในสถานศึกษา

ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน สถานศึกษาให้สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้านเต็มตามวัย เต็มศักยภาพ บุคลากรที่สำคัญที่เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจหลักเหล่านี้ให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ครู ครูเหล่านี้มีความแตกต่าง กันในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ ประสบการณ์กระบวนการ ตลอดจน ถึงแนวคิดในการทำงาน ผู้บริหารเป็นฟันเฟืองที่สำคัญที่ต้องหาแนวทางเพื่อรวมพลังของครูที่มีความ แตกต่างกันนี้ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือ การสอนให้ประสบผลสำเร็จตามความต้องการของ หลักสูตร และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการทำงาน ให้กับครูในสถานศึกษาทุกคนเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

จากภารกิจหลักและความสำคัญดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านวิชาการและช่วย ให้การบริหารงานวิชาการมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งมี นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สกลศักดิ์ ทิพย์ไชย (2550, หน้า 15) ได้กล่าวถึงความหมาย การนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึง ความพยายามให้ทุกสิ่งทุกอย่างของบุคลากรในโรงเรียน นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา และ คณะครูที่จะพัฒนาตนเองให้มีความสำนึก และมีจิตวิญญาณในวิชาชีพ มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและ พัฒนาครูให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอน จากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง

พัชรี ศานติอาวรรณ (2552, หน้า 12) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการ บริหารและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่อาศัยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ บุคลากรทางการศึกษา ในการร่วมกันวางแผน ให้คำปรึกษา สนับสนุน ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนา ศักยภาพและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน

อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร

ฉวีวรรณ พันวัน (2552, หน้า 9) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานทางวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันในการวางแผน ส่งเสริม ให้คำแนะนำ ติดตาม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

ส่วนนักวิชาการศึกษาต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

กลิคแมน (Glickman, 1990, p. 6) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร การจัดการครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมการสอนและการพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

ขอบข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 36) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาตามนโยบายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มบริหารงานวิชาการได้กำหนดกรอบงานนิเทศการศึกษาไว้ โดยมีแนวปฏิบัติ หรือกรอบดำเนินการ 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 จัดระบบการนิเทศ หมายถึง การเตรียมการจัดระบบและเตรียมการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน

ชั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศการศึกษาในรูปแบบ หรือ กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา เป็นการดำเนินการ นิเทศตามระบบที่วางแผนร่วมกันไว้อย่างรอบคอบ ในขั้นดำเนินการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศควรเป็นไปในรูปแบบของกัลยาณมิตร กล่าวคือ มีความร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ คุณภาพของนักเรียน มีความจริงใจในการชี้แนะ ชี้นำ และยอมรับข้อมูลป้อนกลับทั้งสองฝ่าย ซึ่งในขั้นนี้จะมีการประเมินผลย่อย เพื่อปรับปรุงการดำเนินการนิเทศไปพร้อมกับการนิเทศ

ชั้นที่ 3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ หมายถึง การศึกษาถึงผลสำเร็จของการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของขั้นตอน

การนิเทศแต่ละอย่างละเอียด ซึ่งอาจร่วมกันวิเคราะห์ผลร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ร่วมกันตัดสินว่ากระบวนการนิเทศครั้งนั้นๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไรบ้าง โดยมีการ กำหนดกรอบของการประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา มีการสร้าง เครื่องมือให้การประเมินผลมีคุณภาพและรวบรวมข้อมูลให้ตรงกัน

ขั้นที่ 4 ติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการความเป็นจริง เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสำรวจข้อมูล แบบสอบถาม เป็นต้น นิเทศ หมายถึง การนำจุดอ่อนของ กระบวนการนิเทศที่พบจากการวิเคราะห์และประเมินผลการนิเทศมาวางแผนและ ทำการปรับปรุง กระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและนำไปใช้ในนิเทศครั้งต่อไป การที่ผู้นิเทศนำข้อบกพร่องที่ ได้จากการประเมินกระบวนการนิเทศและข้อมูลป้อนกลับที่ได้จากผู้รับการนิเทศ มาวางแผนปรับปรุง แก้ไขกระบวนการดำเนินการนิเทศของตน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศครั้งต่อไปเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ หมายถึง การนำผล จากความสำเร็จการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานไปเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน สถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ พัฒนาการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจให้ครูเกิดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มีความสำคัญและจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูจะต้องมีความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่ง การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา เป็น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ ให้ครูมีความเป็นผู้นำด้าน วิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. สนับสนุนให้ครูดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการอย่างกว้างขวาง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยทั้งในด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การวางแผน และการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่สถานศึกษาดำเนินการร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแล และการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยอาศัยหลักวิชาการ ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามระบบที่กำหนด ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับ

คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและนโยบายการศึกษา อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า ผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 37) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนความต้องการและบริบทของชุมชน
2. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางาน และการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)
4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle)
5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
6. ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก
7. จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 7) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 186) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กระบวนการที่ทำให้มั่นใจว่าผลผลิตนั้น มีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการในระดับสากลซึ่งมีองค์ประกอบทำให้มีคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

สมพิศ ไห้งาม (2553, หน้า 146- 152) ได้กำหนดขั้นตอนของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามลำดับดังนี้

1. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

- 1.1 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
- 1.2 การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา
- 1.3 การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยการทำงานในแต่ละขั้นตอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ

2. หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วย

- 2.1 สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน
- 2.2 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2.3 สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศและข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานประกัน
- 2.4 สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงบริบท สภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อให้มาตรฐานที่กำหนดมีความเหมาะสม
- 2.5 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาควรดำเนินการตามหลักการสำคัญ ดังนี้
 - 2.5.1 ใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความจำเป็นในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับอย่างชัดเจน เพื่อสามารถติดตามประเมินผลได้
 - 2.5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาให้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถสะท้อนทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาและสอดคล้องกับบริบทที่กำหนดไว้
 - 2.5.3 มีการดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัยข้อมูลเชิงประจักษ์
 - 2.5.4 จัดทำทะเบียนแหล่งวิทยากรภายนอกให้การสนับสนุนวิชาการ
 - 2.5.5 มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรทุกคนรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดให้
 - 2.5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม
 - 2.5.7 การจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.6 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งมีการกำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบในการตรวจสอบ ทบทวน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและครอบคลุม

2.8 โรงเรียนจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี พร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

3. ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพ ซึ่งวงจร PDCA (Plan-Do Check Act) อันเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานจัดการของโรงเรียน ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 วางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) เป็นการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็น อันประกอบด้วย

3.1.1 กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา

3.1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

3.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

3.1.4 กำหนดระยะเวลา

3.1.5 กำหนดงบประมาณ

3.1.6 กำหนดผู้รับผิดชอบ

3.2 ดำเนินการตามแผน (Do) เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ได้แก่

3.2.1 ส่งเสริม สนับสนุน

3.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพการดำเนินงาน

3.2.3 สนับสนุนทรัพยากร

3.3 ตรวจสอบประเมินผล (Check) ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากมักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีอุปสรรค ได้แก่

3.3.1 วางกรอบการประเมิน

3.3.2 จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ

3.3.3 เก็บข้อมูล

3.3.4 วิเคราะห์ข้อมูล

3.3.5 แปลความหมาย

3.3.6 ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

3.4 การปรับปรุง (Act) เป็นขั้นตอนของการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบและประเมินผลมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมาก

ยิ่งขึ้น การดำเนินการในขั้นตอนนี้อาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้มากยิ่งขึ้น เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบถัดไป ข้อมูลและข้อค้นพบที่ได้จากการปรับปรุงจะถูกนำมาใช้ประกอบการวางแผน ทำให้กระบวนการดำเนินงานมีความสมบูรณ์ เป็นระบบ และมีคุณภาพสูงขึ้น โดยมีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

3.4.1 ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

3.4.2 วางแผนในระยะต่อไป

3.4.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยดำเนินการจากภายในสถานศึกษาเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้เพื่อใช้ผลการประเมินดังกล่าวเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

7. การจัดการแหล่งเรียนรู้

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

สาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด 4 มาตรา 22-30 ซึ่งกำหนดหลักการสำคัญว่า ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตน อีกทั้งการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และทักษะที่จำเป็น พร้อมทั้งบูรณาการเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา โดยเฉพาะความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การบำรุงรักษา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงนำการวิจัยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันจากสื่อการสอนและแหล่งวิทยาการที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนเป็นทรัพยากรสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การใช้แหล่งเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่งมีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยเป็นมิตร และเอื้อต่อการเรียนรู้
2. การเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และประสบการณ์จากหลากหลายสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน
3. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยเรียนอย่างใคร่ครวญทบทวนตนเองอย่างรอบด้าน

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการ

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 103/1 ถนนรณชัย ชาญยุทธ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุม 7 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 2) อำเภอธวัชบุรี 3) อำเภอจังหาร 4) อำเภोजตุรพักตรพิมาน 5) อำเภอเชียงขวัญ 6) อำเภอศรีสมเด็จ 7) อำเภอทุ่งเขาหลวง

2.5.2 ข้อมูลโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 216 โรงเรียน (ข้อมูลโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1) โดยแยกจำนวนโรงเรียนตามอำเภอ ได้ดังนี้

1. อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 45 โรงเรียน
2. อำเภोजตุรพักตรพิมาน 44 โรงเรียน

3. อำเภอรวัชบุรี 41 โรงเรียน
4. อำเภอสรีสมเด็จ 22 โรงเรียน
5. อำเภोजังหาร 29 โรงเรียน
6. อำเภอเชียงขวัญ 18 โรงเรียน
7. อำเภอทุ่งเขาหลวง 17 โรงเรียน

2.5.3 จำนวนบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,907 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 302 คน และครูผู้สอน 1,605 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568)

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1

ที่	สถานศึกษาแยกตามอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
1	เมืองร้อยเอ็ด	170	566	736
2	จตุรพักตรพิมาน	41	324	365
3	ธวัชบุรี	30	230	260
4	ศรีสมเด็จ	20	136	156
5	จังหาร	18	170	188
6	เชียงขวัญ	13	90	103
7	ทุ่งเขาหลวง	10	89	99
รวม		302	1,605	1,907

ที่มา : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568

2.5.4 การกิจ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 1

การกิจ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจ บทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

(3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจ หน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ

(ค) ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ

(ง) จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร

(จ) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงาน และบริการข้อมูลข่าวสาร

(ฉ) ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา

(ช) ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ

(ซ) ประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ

(ณ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีใช้ งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(ญ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ ได้รับมอบหมาย

2) กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

(ข) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

(ค) ตรวจสอบติดตามประเมินและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

(ง) ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และ โอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและ การจัดการ

(ค) ดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

(ง) ดำเนินการวิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ

(จ) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

(ง) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์

(จ) ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ที่ได้รับมอบหมาย

5) กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

- (ข) ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ
- (ค) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอน และ การลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (ง) ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือนการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (จ) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
- (ฉ) จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (ช) ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ
- (ซ) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และ การดำเนินคดีของรัฐ
- (ณ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ที่ได้รับมอบหมาย
- 6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง
- (ข) ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน
- (ค) ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไป ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- (ง) ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศ หรือต่างประเทศ
- (ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ที่ได้รับมอบหมาย
- 7) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ประสานความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดทำและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ
- (ข) ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

- (ค) วิจัย ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและ การประเมินผลการศึกษา
- (ง) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง ประเมินติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- (จ) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
- (ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การนิเทศทางการศึกษา
- (ช) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา
- (ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ที่ ได้รับมอบหมาย
- 8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (ก) ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา
- (ข) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
- (ค) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น
- (ง) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้อง กับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา
- (จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ
- (ฉ) ส่งเสริมงานการแนะแนว
- (ช) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (ซ) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไข และคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- (ณ) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์
- (ญ) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม
- (ฎ) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (ฏ) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- (ฐ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ที่ ได้รับมอบหมาย

9) หน่วยตรวจสอบภายใน ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงิน การบัญชี และตรวจสอบระบบการดูแลทรัพย์สิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการดำเนินงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

(ง) ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 นั้น เพื่อให้การดำเนินการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปด้วยความเหมาะสม กับภารกิจ ปริมาณคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา สอนนโยบายของรัฐบาล ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ และสนับสนุนระบบ งานกฎหมายและคดีของรัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 34 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 3 และข้อ 4 ประกอบ คำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุม ครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 “(10) กลุ่มกฎหมายและคดี” ข้อ 2 ให้ยกเลิกความใน ข้อ 7 (5) (ข) แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่ง ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 7 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 “(10) กลุ่มกฎหมายและคดี ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย

(ข) ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

(ค) ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

- (จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องทุกข์
- (ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- (ช) ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่น ๆ ของรัฐ
- (ซ) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (ณ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมาย และงานคดีของรัฐ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

ปาริชาติ สุนทร (2560, หน้า 80) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบกว่ามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน 3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร ไม่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการ แนวทางการแก้ไขปัญหา เปิด โอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู

จารุณี หงษาชุม (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน
3. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางกันทุกห้าม

6. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

7. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการรู้เรื่องการอ่าน การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาไว้ด้วย

จิตรรา แก้วมะ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันส่วนขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลโรงเรียน

วรวิทย์ บุญญธิพิทักษ์ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีดังนี้
 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการศึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย โดยร่วมกันประชุมระดมความคิดด้วยความเสมอภาคเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพร่วมกันจัดทำงบประมาณ ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล และส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและยกย่องนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านการเรียนที่ดี รวมถึงเป็นผู้สื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน และมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการชื่นชมและเผยแพร่ผลงานที่ดีของครูและนักเรียนต่อชุมชน รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายและการวางตัวเป็นกลางในการนิเทศการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะด้วยความจริงใจ และช่วยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ

บุษบา เคณะอ่อน (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1.การบริหารแบบมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 4 ด้าน คือ

5.1 ด้านความผูกพัน คือ ผู้บริหารกำหนดนโยบายในการมอบหมายภาระงานที่เหมาะสมและเป็นธรรมให้กับครูและเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุก ๆ กิจกรรมของโรงเรียน

5.2 ด้านการติดตามประเมินผล คือ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุก ๆ กิจกรรมของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วม เฝ้าระวังและแก้ปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ และผู้บริหารต้องเร่งรัดติดตามการดำเนินงานที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารอย่างต่อเนื่อง

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอกที (Agthe, 1980, p. 12) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า งานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญการนิเทศการศึกษามากยิ่งขึ้น และมีความคิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

มินูติน (Minudin, 1987, p. 21) ได้ทำการวิจัยบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในรัฐซาราร์ มาเลเซีย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นหลักในการประเมินผลโครงการของสถานศึกษา สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษา และประสบการณ์เพิ่มขึ้น กำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดของสถานศึกษา สอนในระดับชั้นรู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

โรเจอร์ (Rogars, 1992, p. 68) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษา พบว่า บทบาทที่สำคัญๆ ของผู้บริหาร ได้แก่ การบริหารงานวิชาการเป็นผู้นำด้านการชี้แนะการสอน การบริหารงานบุคคลเป็นผู้บริหารจัดการและการบริหารงานสถานศึกษากับชุมชนเป็นผู้สร้างมนุษยสัมพันธ์

วิลเลียม (Williams, 1994) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในด้านการนิเทศภายในและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน ในเมืองขนาดใหญ่ รัฐแคลิฟอร์เนียพบว่าผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยสังเกตการสอนและเยี่ยมชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหารมีความเห็นว่าได้สังเกตการสอนและเยี่ยมชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ

วิลเลียมส์ (Williams, 1999, p. 27) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานในหน้าที่ของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากใช้เวลาในการประเมินผลการสอนและการปรับปรุงการสอนน้อยเกินไป ครูใหญ่ส่วนมากมักจะให้หัวหน้าสายวิชาและเชื่อตามรายงานที่หัวหน้าสายวิชาเสนอมา การเยี่ยมห้องเรียนของครูใหญ่มีจำกัดและใช้เวลาน้อยส่วนมากจะแนะนำมากกว่าจะใช้วิธีการอบรมครู และนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

Piercy (2007, pp. 2950-A) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูปฏิบัติการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ทดลองใช้ในโรงเรียน ในระหว่างปี 1988-1989 จากการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงานพบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนและผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นที่ตนเองประสบความสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้นความสำคัญในด้านนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศจำนวน 8 เรื่องและต่างประเทศจำนวน 10 เรื่อง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษามีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 งานคือ งานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไป งานที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลัก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางหรือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น แต่จากข้อสรุปจากรายงานต่างๆ พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านบุคลากรยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควรเนื่องจากมีปัญหา และปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีปัญหาในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา การไม่มีเวลา และสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสในบางประการทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบุคลากร ผลกระทบของการขาดการมีส่วนร่วมในระดับที่เหมาะสม ทำให้การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่แปลกแยกไปบุคลากรมีผลต่อสถานศึกษากับสิ่งที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 1,907 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน จากนั้นสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำแนกตามอำเภอ เทียบสัดส่วนแล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาแยกตามอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู	รวม
เมืองร้อยเอ็ด	170	566	736	28	95	123
จตุรพักตรพิมาน	41	324	365	7	54	61
ธวัชบุรี	30	230	260	5	39	44
ศรีสมเด็จ	20	136	156	4	23	26
จังหาร	18	170	188	3	29	32
เชียงขวัญ	13	90	103	3	15	17
ทุ่งเขาหลวง	10	89	99	2	15	17
รวม	302	1,605	1,907	52	270	322

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกคำถามออกเป็น 7 ด้าน คือ 1)การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2)การจัดการเรียนการสอน 3)การวัดและประเมินผลการศึกษา 4)การนิเทศภายในสถานศึกษา 5)การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6)การประกันคุณภาพภายใน 7)การจัดการแหล่งเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวทางของลิเคิร์ต (R.A. Likert) (บุญชุม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) โดยกำหนดค่าการวัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง

- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Opened from) สำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างตามกรอบที่จะได้ทำการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.3.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้การควบคุมและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของการศึกษาค้นคว้า แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักในการสร้างแบบสอบถามที่ดี ข้อคำถามต้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้และให้ครอบคลุม ข้อความหรือภาษาที่ใช้ต้องชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม และไม่ความซับซ้อน แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง

3.3.4 แก้วใจตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) นายสุรศักดิ์ ไพรสมณ์ 2) ดร.บุษกร แสนยะบุตร 3) นางดวงใจ สังมวัน 4) รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง 5) พระครูชัยรัตนกร, ดร. ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม มีความเที่ยงตรงของเนื้อหา

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดไม่ได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) คำนวณได้ ดังนี้

แทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.3.5 แบบสอบถามที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว ได้นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความถูกต้องตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ทั้งในด้านถ้อยคำ ภาษาและคำชี้แจงประกอบ จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

3.3.6 แบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ถูกนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

3.3.7 คัดเลือกข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์การพิจารณาที่เหมาะสม และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้คือ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ พร้อมทั้งจัดทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูเบศร์ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเข้าศึกษาและเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยได้ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดแนะและชี้แจงขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากการตอบ

3.4.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และแปลความหมาย ตามเกณฑ์ที่กำหนดค่าคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยมาก

3.5.3 ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง การศึกษา ด้วยการทดสอบค่า t-test และประสิทธิภาพการทำงาน ด้วยการทดสอบค่า F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง การศึกษา และประสิทธิภาพการทำงาน โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีสูตรการหาดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553, หน้า 22)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สูตรการหาค่าร้อยละมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) t-test โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1+n_2-2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}, df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงของที (t - Distribution)

$\bar{x}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2

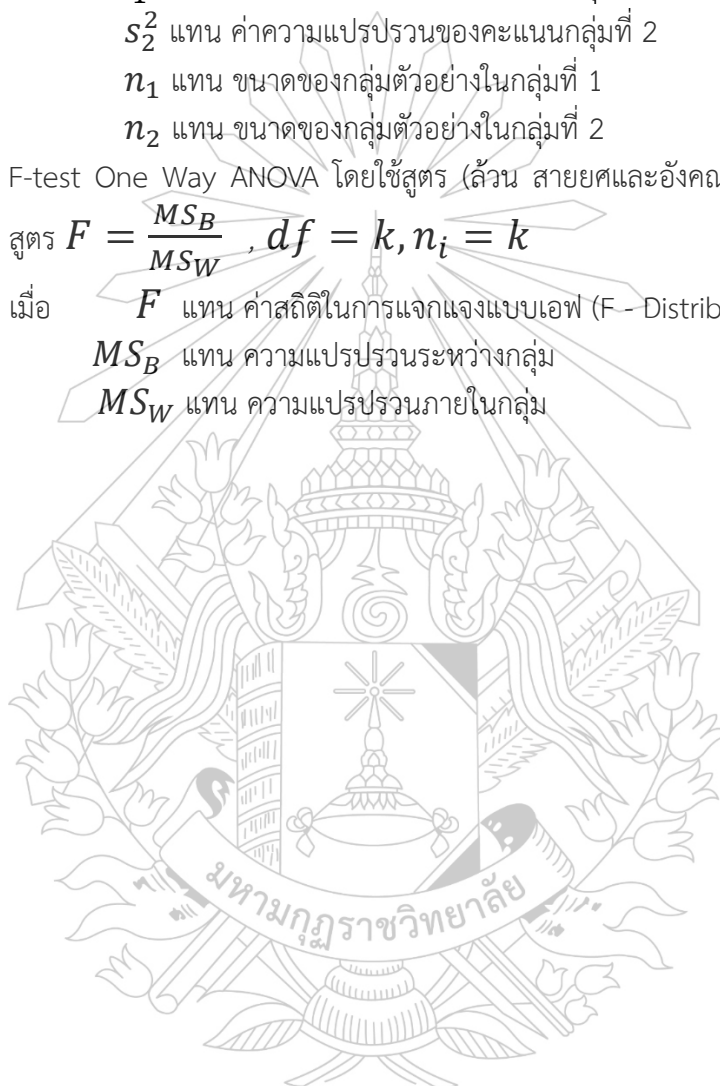
2) F-test One Way ANOVA โดยใช้สูตร (ลัวัน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536)

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_B}{MS_W}, df = k, n_i = k$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F - Distribution)

MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความสะดวกและความเข้าใจที่ตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ และแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (Significance)
*	แทน มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และครูผู้สอน จำนวน 270 คน รวมทั้งสิ้น 322 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามใน Google form ได้จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามสถานภาพเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอในรูปตารางและคำบรรยายดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

(n=322)		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	52	16.10
1.2 ครูผู้สอน	270	83.90
รวม	322	100.00
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	187	58.10
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	135	41.90
รวม	322	100.00
3. ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 1-5 ปี	111	34.50
3.2 6-10 ปี	128	39.80
3.3 11 ปีขึ้นไป	83	25.80
รวม	322	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และครูผู้สอน จำนวน 270 คน รวมทั้งสิ้น 322 คน ส่วนใหญ่เป็น ครูผู้สอน จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 83.90 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมี
ส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

(n=322)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น (n = 322)			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.53	0.37	มากที่สุด	3
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.57	0.43	มากที่สุด	2
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.42	0.51	มาก	6
ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.48	0.38	มาก	4
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.44	0.57	มาก	5
ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.35	0.54	มาก	7
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.58	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.48	0.47	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.48) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.43) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.37) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.38) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.57) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.51) และด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหาร
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ
(n = 322)

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.50	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.62	0.48	มากที่สุด	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น	4.43	0.56	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ วางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	4.53	0.50	มากที่สุด	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการ รับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.60	0.49	มากที่สุด	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการ นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา	4.59	0.49	มากที่สุด	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.47	0.50	มาก	6
รวม	4.53	0.50	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.48) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.56)

**ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ**
(n = 322)

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน	4.60	0.49	มากที่สุด	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ เลือกตำราเรียนของผู้เรียน	4.57	0.49	มากที่สุด	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ เลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	4.41	0.49	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการจัด ตารางสอน	4.47	0.56	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ จัดชั้นเรียน	4.61	0.48	มากที่สุด	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการ เรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด	5
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความ คิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	4.54	0.49	มากที่สุด	4
รวม	4.57	0.50	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมและ
รายข้อ

ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็น เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.24	0.64	มาก	7
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในวางแผน ปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลของผู้เรียน	4.44	0.49	มาก	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัด และประเมินผลในระดับชั้นเรียน	4.44	0.49	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือก เทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.35	0.56	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดการเรียนรู้	4.39	0.48	มาก	5
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผน ปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง	4.49	0.50	มาก	2
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ นำผล การประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน	4.61	0.49	มากที่สุด	1
รวม	4.42	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ
(n = 322)

ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.49	0.50	มาก	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการ ปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน	4.39	0.48	มาก	7
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ กระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ	4.52	0.50	มากที่สุด	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุง การเรียนการสอนของครู	4.47	0.50	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน	4.41	0.49	มาก	6
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	4.59	0.49	มากที่สุด	1
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศ มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.52	0.50	มากที่สุด	2
รวม	4.48	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	4.54	0.63	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	4.35	0.64	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.69	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.10	0.65	มาก	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน	4.21	0.64	มาก	5
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.71	มาก	4
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.64	มาก	2
รวม	4.44	0.65	มาก	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$,

S.D. = 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมและรายข้อ (n = 322)

ด้านการประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา	4.36	0.69	มากที่สุด	6
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.39	0.49	มาก	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.49	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.59	0.49	มากที่สุด	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา	4.68	0.46	มากที่สุด	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา	4.48	0.50	มาก	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.34	0.55	มาก	7
รวม	4.35	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

(n = 322)

ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.66	0.47	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	4.54	0.49	มากที่สุด	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	4.46	0.49	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	4.50	0.58	มาก	3
รวม	4.58	0.50	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.49)

**ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1**

ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน 7) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง**

(n = 322)						
การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	สถานศึกษา					
	(n = 52)		(n = 270)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.39	4.53	0.36	.307	.759
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.47	0.44	4.59	0.42	1.851	.065
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.34	0.52	4.43	0.50	1.195	.233
ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.40	0.38	4.50	0.37	1.762	.079
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	0.61	4.45	0.56	1.084	.279
ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.29	0.52	4.35	0.53	.754	.451
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.50	0.51	4.58	0.47	1.088	.278
รวม	4.41	0.48	4.49	0.45	1.148	.306

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 322)						
การบริหารงานวิชาการแบบมี ส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี (n = 187)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 135)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.53	0.36	4.53	0.38	.038	.969
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.58	0.41	4.55	0.44	.433	.665
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.42	0.50	4.41	0.51	.160	.873
ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.48	0.37	4.48	0.38	.028	.977
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.44	0.56	4.44	0.57	.089	.929
ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.35	0.52	4.34	0.54	.035	.972
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	4.58	0.47	4.55	0.49	.532	.595
รวม	4.48	0.45	4.47	.47	.187	.854

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

(n = 322)

การบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน						F	sig
	1-5 ปี (n = 111)		6-10 ปี (n = 128)		11 ปีขึ้นไป (n = 83)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.51	0.38	4.53	0.35	4.55	0.36	.248	.781
2. ด้านการจัดการ เรียนการสอน	4.49	0.43	4.62	0.40	4.59	0.43	2.778	.064
3. ด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา	4.33	0.51	4.48	0.51	4.45	0.49	2.775	.064
4. ด้านการนิเทศ ภายในสถานศึกษา	4.40	0.37	4.45	0.37	4.48	0.36	4.434*	.013
5. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.40	0.57	4.45	0.55	4.47	0.58	.414	.662
6. ด้านการประกัน คุณภาพภายใน	4.28	0.54	4.40	0.52	4.34	0.53	1.562	.211
7. ด้านการจัดการ แหล่งเรียนรู้	4.50	0.47	4.64	0.46	4.56	0.49	2.563	.079
รวม	4.41	0.46	4.51	0.45	4.49	0.46	2.110	.267

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน และด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.068	.034	0.248	.781
	ภายในกลุ่ม	43.476	319	.136		
	รวม	43.543	321			
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.007	2	.504	2.778	.064
	ภายในกลุ่ม	57.850	319	.181		
	รวม	58.857	321			
3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.443	2	.722	2.775	.064
	ภายในกลุ่ม	82.943	319	.260		
	รวม	84.386	321			
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.239	2	.620	4.434*	.013
	ภายในกลุ่ม	44.579	319	.140		
	รวม	45.819	321			
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.272	2	0.136	.414	.662
	ภายในกลุ่ม	104.722	319	0.328		
	รวม	104.994	321			
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	0.892	2	0.446	1.562	.211
	ภายในกลุ่ม	91.053	319	0.285		
	รวม	91.945	321			
7. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.176	2	0.588	2.563	.079
	ภายในกลุ่ม	73.209	319	0.229		
	รวม	74.386	321			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการแบบ มีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน			
	$\bar{x}$	1-5 ปี (4.40)	6-10 ปี (4.45)	11 ปีขึ้นไป (4.48)
1-5 ปี	4.40	-	-1.4431*	-.07266
6-10 ปี	4.45	-	-	-.07164
11 ปีขึ้นไป	4.48	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มากกว่า ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน แต่ได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชื่นพื้นฐาน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	146
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	152
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พร้อมนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ	141
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดชั้นเรียน ให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา	147
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	136
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC	132
ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	120
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	124
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	129
ด้านกาณินเทศภายในสถานศึกษา		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนและจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในร่วมกับครูอย่างชัดเจน	119
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการของครูก่อนดำเนินการนิเทศ	104
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู	98
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	102

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยแก่ครูอย่างต่อเนื่อง	100
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	110
ด้านการประกันคุณภาพภายใน		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	99
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับครูวางแผนและดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายใน	85
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	83
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้		
1	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	104
2	ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่ายชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	97
3	ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน	85

จากตารางที่ 4.15 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งติดตามประเมินผลและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลาย และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับครูกำหนดแผนการนิเทศที่ชัดเจน ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู และนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการสอน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมและให้คำปรึกษาแก่ครู และสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครู

และบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูร่วมพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และเครือข่ายชุมชน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 สรุป

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายในตามลำดับ

1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการการดำเนินงาน

จัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน

3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา

4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน

5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการ

6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7) ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่าง ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน และด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่าง

5.1.3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้และเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งติดตามประเมินผลและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลาย และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับครูกำหนดแผนการนิเทศที่ชัดเจน ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู และนำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาการสอน พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมและให้คำปรึกษาแก่ครู และสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูร่วมพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และเครือข่ายชุมชน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน การร่วมตัดสินใจในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้กำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการร่วมกำหนดนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูยังร่วมรับผิดชอบในการนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงพัฒนา

กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักว่าหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ จึงเปิดโอกาสให้ครูร่วมวิเคราะห์บริบทของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อสภาพท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชาติ พลชัย (2563) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเน้นการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติชัย อาจหาญ (2565) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่าการจัดชั้นเรียนเป็นภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปิดโอกาสให้ครูร่วมวางแผนและรับผิดชอบในการจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทศนีย์ ใจดี (2560) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครูในการจัดการเรียนการสอน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จารุณี หงษาชุม (2561) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินผลในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปารณีย์ เพชรสีม่วง (2561) และ วรพจน์ วงศ์วัฒน์ (2564) ที่กล่าวว่าการวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่ช่วยปรับปรุง

คุณภาพการเรียนการสอน จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู เพื่อส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ จริยาภรณ์ พรหมมี (2559) ที่กล่าวว่าผู้บริหารควรดูแลเอาใจใส่และสร้างแรงจูงใจแก่ครู และสอดคล้องกับ พรวลี ตรีประภากร (2564) ที่ระบุว่าผู้บริหารต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมกันพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563) ที่กล่าวว่าการศึกษาวิจัยเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้และคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับ กิตติชัย อาจหาญ (2565) ที่ระบุว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.6 ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพเพื่อพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ วรพจน์ วงศ์วัฒน์ (2564) ที่กล่าวว่าประกันคุณภาพภายในเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ วาสเอื้อวงศ์ (2565) ที่กล่าวว่าประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.1.7 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่าแหล่งเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองสอดคล้องกับ วรพจน์ วงศ์วัฒน์ (2564) ที่ระบุว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับ มาลินี แสงทอง (2564) และ กิตติชัย อาจหาญ (2565) ที่เน้นว่าการบริหารงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกัน แต่ต่างปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานด้านวิชาการไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผลด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ทั้งสองกลุ่มมีการรับรู้และความเข้าใจต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา แก้วมะ (2563) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความแตกต่างกัน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แต่ทุกคนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานเดียวกัน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านวิชาการภายใต้เป้าหมายเดียวกันของสถานศึกษา จึงทำให้มีความเข้าใจและมุมมองต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จารุณี หงษาชุม (2561) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมและละรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีระบบการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน มีการสื่อสารแนวทางการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันได้รับข้อมูลและมีความเข้าใจต่อการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุชบา เคนะะอ่อน (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

5.2.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของอมร อุปพงษ์ (2560), จารุณี หงษาชุม (2561), กิตติชัย อาจหาญ (2565), สงวนพงศ์ ขวนชม (2557).

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ควรส่งเสริมส่งเสริมให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ขณะที่ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ควรกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ขณะเดียวกันควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และเปลี่ยนระเบียบวิธีวิจัยในเชิงปริมาณโดยใช้สถิติขั้นสูง

2) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

บรรณานุกรม

1. หนังสือ

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. และเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ส.พ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2554*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กิตติมา ปรีดีติลล. (2532). *กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- เกษม วัฒนชัย. (2550). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- คณะกรรมการบริหารงานวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน คุณภาพของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3*.
- จรูญ แก้วเอี่ยม. (2555). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. ยะลา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: เซอร์วิส ซัพพลาย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). *หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วมในองคการ*. กรุงเทพฯ : ขวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *รายงานการพัฒนาตนเองของบุคลากร ทั้งโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

หวน พันธุ์พันธ์. (2548). *การบริหารการศึกษา*, กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.

Argyris, C. (1964). *Interpersonal competence and organizational effectiveness*. Homewood: Irwin - Dorsey.

Hirsch, P. (1990). *Development Dilemmas in Rural Thailand*. New York: Oxford University Press.

Robert J. (1971). *Managerial Process and Organization Behavior*. New York: Scott, Foreman and Company.

Swansburg, R. M. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. Boston: Jones and Bartlett.

White, A. T. (1982). *Why Community Participation? A Discussion of the Arguments. Community Participation: Current Issue and Lesson Learned*. New York: United Nations Children's Fund

2. ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และ/หรือสารนิพนธ์

กนกรัตน์ ท่าจะดี. (2560). *การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม*.

กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

กิตติชัย อาจหาญ. (2565). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*

- กอบกริช การควรคิด. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คงคา วงศ์อำมาตย์. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จริยาภรณ์ พรหมมี. (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารุณี หงษาชุม. (2561). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตรา แก้วมะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิราภรณ์ เพชรทัต. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กร สมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยอนันต์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรม ราชูปถัมภ์.
- ไชยา หานุกาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทัศนีย์ ใจดี. (2560). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทับทิม แสงอินทร. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงพร แสนภูวา. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- บุษบา เคะนะอ่อน. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ ประสิทธิภาพการ
บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศกนคร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปารณิ เพชรสีช่วง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์บริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยครุศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะนุช สุขประเสริฐ. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาล
พยุหภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. สาร
นิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการ
บริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศกนคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์
เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.
การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รวิวรรณ พลทะกลาง. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังกัด 4 ของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- รุจภา วังศ์กาฬสินธุ์ (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของกระบวนการนิเทศ ภายในกับ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
สกลนคร.

- รุจิรา มรกตอัมพรกุล. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในยุคนิวนอร์มอล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งกุลาทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย.
- วัชรกร ขวดกลางลา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุภัค ยมพุก. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. ปริญญา ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสรี ภัคดี. (2564). กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชาณิ เหมือนโพธิ์ทอง. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Hallinger, P. (2017). Bringing context back into leadership: From research to practice. *Journal of Educational Administration*, 55(2), 195–218.
- Kapambwe, M., & Sohawon, S. (2021). The role of academic administration in career preparation education for Thai students. *International Journal of Advanced Research (IJAR)*, 9(02), 1–7.
- Karacabey, K., Yildirim, M., & Yilmaz, S. (2022). Examining primary school principals' instructional leadership practices: A case study on curriculum reform and implementation. *Education Sciences*, 12(1), 1–15.
- Mincu, A. (2022). Evolution and future directions in school leadership development research: A global bibliometric perspective (2015–2025). *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 25(2), 1–12.
- Shava, H., Mahlaba, S., & Ngcamu, B. (2021). Challenges and strategies for principals as instructional leaders in curriculum reform. *African Journal of Educational Studies in Mathematics and Sciences*, 19(1), 1–16.

3. บทความในวารสาร

ยุวดี ประทุม และคณะ. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 28(1), 181 - 194.

วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์, จิราภรณ์ ผั่นสว่าง, พระครูชัยรัตนกร. (2565). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2) : 477-491.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) นายสุรศักดิ์ ไพรสนธ์

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสังข์สงยาง (คุรุราษฎร์วิทยา)
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษา

2) ดร.บุษกร แสนยะบุตร

- ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษา

3) นางดวงใจ สังมะวัน

- ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- วุฒิการศึกษา หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

4) รศ.ดร.สุเทพ เมย์โรสง

- ตำแหน่ง ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดุขุภักดิ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

5) พระครูชัยรัตนกร, ดร.

- ตำแหน่ง ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดุขุภักดิ์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก ปร.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๗๔๑๗/ว๐๐๙๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๗๐ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เจริญพร นายสุรศักดิ์ ไพโรจน์

ด้วย นางสาวชุตินา ตียะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชสมัย เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘-๒๖๕๓-๒๒๔๑

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๐๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด 27 ก.พ. ๒๕๖๙ 2988
ถนนเสด็จเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.reg.mbu.ac.th

๓๐ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เจริญพร ดร.บุษกร แสนยะบุตร

ด้วย นางสาวชุตินา ดิยะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เมธีวิชารัตน

(พระเมธีวิชารัตน, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘-๒๖๕๓-๒๒๔๑

ที่ อว ๗๔๑๗/ว๐๐๘๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๓๐ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอกวามยินยอมให้ตนเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เจริญพร นางดวงใจ สังขะวัน

ด้วย นางสาวชุตินา ตียะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)
เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. นรวิชัยภักดิ์

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

กทช.

BMB

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๘-๒๖๕๓-๒๒๔๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว๙๑๓๗/ว ๐๐๘๘

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ด้วย นางสาวชุตินา ตียะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อ.ดร.เนติ วิชาญ

ดร.ดร.เนติ วิชาญ

มหาวิทยาลัย

(รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว๙๙๓๗/ว๐๐๐๘ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้ใช้ยาชุดตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูชัยรัตนกร, ดร.

ด้วย นางสาวชุตินา ตียะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

พ. เจริญศิริภรณ์

(พระเมธีวรภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒๒ มี.ค. ๖๙
 (พระครูชัยรัตนกร, ดร.)
 ๒๒ มี.ค. ๖๙

ที่ อว ๗๔๑๗/๐๒๑๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.royed.mahachulalongkornrajavidyalaya.ac.th
เลขที่รับ 432
วัน เดือน ปีที่รับ 12 มี.ค. 69 เวลา 14.75 น.
ลงชื่อ บรรณรักษ์ ผู้รับ

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก

ด้วย นางสาวชุตินา คิยะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ (PARTICIPATORY
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1)” มีความประสงค์ขออนุญาตเคราะห้ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงาน
ของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้เรียนผู้เกี่ยวข้องให้ได้รับและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุญาตและขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ม. นามานะ ฐาภิรักษ์
- พกกรมคุณพูนทรัพย์เกษม
Try-out
เห็นควรมอบฝ่าย/งาน
ปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ขอเจริญพร

พ. น. ฐาภิรักษ์
พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนันท โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘-๒๖๕๓-๒๒๔๑

12 มี.ค. 69.

ที่ ศธ ๐๔๑๒๑ /ว ๑๐๙๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑ ถนนรณชัยชาญยุทธ
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวชุตินญา ดิยะจามร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาภูมิ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์
ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงาน
สารนิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จึงขอความอนุเคราะห์
ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัด ให้ข้อมูลความคิดเห็น ผ่าน QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุกิจ กลางสุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
โทร ๐๘ ๔๘๒๙ ๔๒๖๘ นางสาวจรรวณ อุตมพร

“เรียนดี มีคุณธรรม”

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สพ.ร้อยเอ็ด เขต ๑ (กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา)

ที่ ศธ ๐๔๒๑๒/

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ต้นเรื่อง

ด้วย นางสาวชุตินา ตียะจามร เลขาธิการเป็นนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ข้อเท็จจริง

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัด ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยดังกล่าว

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๑. เพื่อโปรดพิจารณา ลงนาม
๒. แจ้งไปยังหน่วยงานในสังกัด ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยดังกล่าว
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวจรรณ อุดมพร)

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เพื่อโปรดพิจารณา

(นางดวงใจ สังขะวัน)

รักษาผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

มหาวิทยาลัย

(นายสุกิจ กลางสุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

“เรียนดี มีคุณธรรม”

1 เม.ย. ๖๔

ภาคผนวก จ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
 2. แบบสอบถาม มี 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกตอนตรงตามสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

ชุตินา ดิยะจามร

นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง
☐ ผู้บริหาร ☐ ครูผู้สอน
2. ระดับการศึกษา
☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์การทำงาน
☐ 1- 5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้สถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติจริงของสถานศึกษา

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร					
5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
6) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา					
7) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
2. การจัดการเรียนการสอน					
8) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน					
9) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน					
10) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน					
11) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดตารางสอน					
12) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน					
13) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้					
14) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ					
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา					
15) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา					
16) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในวางแผนปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน					
17) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน					
18) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
19) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
20) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง					
21) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา					
22) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา					
23) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน					
24) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ					
25) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู					
26) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน					
27) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู					
28) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
5.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
29) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย					
30) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา					
31) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
32) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
33) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
34) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน					
35) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
6. การประกันคุณภาพภายใน					
36) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา					
37) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
38) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
39) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
40) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา					
41) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา					
42) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้					
43) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา					
44) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้					
45) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น					
46) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้สถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

2) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

.....

.....

.....

4) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

5) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

6) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพภายใน

.....

.....

.....

7) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ฉ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เครื่องมือเพื่อการวิจัย
(Index of Item – Objective Congruence)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เครื่องมือเพื่อการวิจัย
(Index of Item – Objective Congruence)

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา									
1	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อกรณีเหตุ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
6	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบการ นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
2. การจัดการเรียนการสอน									
8	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ เลือกตำราเรียนของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ เลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
11	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมวางแผนการจัด ตารางสอน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การจัดชั้นเรียน	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
13	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม รายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การสอนให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา									
15	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็น เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของ ผู้เรียนในสถานศึกษา	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
16	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในวางแผน ปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนว ปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบการ วัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
18	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือก เทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่าง หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
19	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมวางแผน ปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอน ไปปรับปรุง	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
21	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบ นำ ผลการประเมินการเรียนการสอนมา ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา									
22	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมวางแผนการ ปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบ กระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตาม แผนการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
25	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
26	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล กระบวนการนิเทศการเรียน การสอน	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของ ครู	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศ มาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียน การสอน	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
5.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา									
29	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้ บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
30	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการ พัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
31	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการ การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
32	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
33	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การทำงานวิจัยในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
34	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
35	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมติดตาม ประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้ พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
6. การประกันคุณภาพภายใน									
36	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมิน ความสำเร็จของสถานศึกษา	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
37	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การตรวจสอบคุณภาพภายใน และ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
38	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบการ ประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
39	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
41	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน การทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงาน ประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
42	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมนำผลการ ประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อ สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้									
43	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					Σ_R	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3	4	5			
44	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
45	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการสร้าง เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
46	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริม แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ของชุมชน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.98	46

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
หลักสูตร1	205.97	277.826	.897	.979
หลักสูตร2	205.83	280.144	.820	.980
หลักสูตร3	206.00	281.793	.652	.980
หลักสูตร4	206.03	281.206	.685	.980
หลักสูตร5	205.90	277.748	.928	.979
หลักสูตร6	205.83	282.489	.667	.980
หลักสูตร7	206.00	281.793	.652	.980
จัดการเรียน1	205.93	286.478	.381	.981
จัดการเรียน2	205.83	280.144	.820	.980
จัดการเรียน3	206.07	281.995	.640	.980
จัดการเรียน4	205.90	285.472	.449	.980
จัดการเรียน5	205.87	283.085	.610	.980
จัดการเรียน6	205.90	286.645	.378	.981
จัดการเรียน7	205.90	277.748	.928	.979
การวัด1	206.13	276.120	.739	.980
การวัด2	205.83	279.730	.847	.979
การวัด3	206.00	281.655	.660	.980
การวัด4	206.07	282.409	.615	.980
การวัด5	205.97	277.826	.897	.979
การวัด6	205.90	277.748	.928	.979
การวัด7	205.93	278.340	.876	.979

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
นิเทศ1	205.90	277.748	.928	.979
นิเทศ2	206.03	278.447	.851	.979
นิเทศ3	205.90	280.093	.781	.980
นิเทศ4	205.93	284.202	.518	.980
นิเทศ5	205.90	279.817	.799	.980
นิเทศ6	205.90	277.748	.928	.979
นิเทศ7	206.00	279.310	.801	.980
วิจัย1	205.90	277.472	.747	.980
วิจัย2	206.10	281.817	.655	.980
วิจัย3	205.97	278.102	.702	.980
วิจัย4	206.20	277.683	.747	.980
วิจัย5	206.03	275.551	.823	.979
วิจัย6	206.17	279.523	.645	.980
วิจัย7	206.00	278.966	.822	.980
ประกัน1	206.00	278.966	.822	.980
ประกัน2	206.10	282.852	.593	.980
ประกัน3	206.00	284.690	.479	.980
ประกัน4	205.70	284.355	.677	.980
ประกัน5	205.80	282.717	.677	.980
ประกัน6	205.90	279.817	.799	.980
ประกัน7	206.00	286.276	.386	.981
แหล่งเรียนรู้1	205.87	283.637	.575	.980
แหล่งเรียนรู้2	206.03	282.930	.583	.980
แหล่งเรียนรู้3	206.00	278.966	.822	.980
แหล่งเรียนรู้4	205.87	280.740	.758	.980

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	ชุตินญา ตียะจามร
วัน เดือน ปี เกิด	17 มีนาคม 2538
สถานที่เกิด	62 หมู่ 5 ตำบลหัวช้าง อำเภोजตุรพักรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด 45180
ประวัติการศึกษา	คณะครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม พุทธศักราช 2561
ที่อยู่ปัจจุบัน	62 หมู่ 5 ตำบลหัวช้าง อำเภोजตุรพักรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด 45180
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

